

การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน กับประเทศเพื่อนบ้าน

ปี 2560

สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คำนำ

รายงานการศึกษา เรื่อง การค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2560 จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอภาวะการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนที่ผ่านมาในรายประเทศและรายภาค รวมทั้งการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนในระยะต่อไป โดยสาระสำคัญของเอกสารฉบับนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ *ส่วนที่หนึ่ง* ข้อมูลและการวิเคราะห์การค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2560 และ *ส่วนที่สอง* ข้อมูลและการวิเคราะห์การค้าผ่านแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2560

สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการศึกษานี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านและการพัฒนาพื้นที่ชายแดน และขอขอบคุณหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือและให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลประกอบการศึกษาเป็นอย่างดี ซึ่งช่วยให้การจัดทำเอกสารฉบับนี้ลุล่วงด้วยดี

สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กันยายน 2561

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

i-v

1 ข้อมูลและการวิเคราะห์การค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2560

1.1 ภาพรวมการค้าชายแดนระหว่างปี 2556-2560	1
1.1.1 มูลค่าการค้าชายแดน	1
1.1.2 มูลค่าการส่งออก-นำเข้า	2
1.1.3 ดุลการค้า	2
1.2 การค้าชายแดนกับเพื่อนบ้านรายประเทศ	4
1.2.1 ไทย-มาเลเซีย	4
1.2.2 ไทย-สปป.ลาว	6
1.2.3 ไทย-เมียนมา	8
1.2.4 ไทย-กัมพูชา	10
1.3 การค้าชายแดนรายภาค	15
1.3.1 ภาคใต้	15
1.3.2 ภาคเหนือ	16
1.3.3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	17
1.3.4 ภาคตะวันออก	18
1.3.5 ภาคตะวันตก	19
1.4 การค้าชายแดนในระยะต่อไป	20

2 ข้อมูลและการวิเคราะห์การค้าผ่านแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2560

2.1 ภาพรวมการค้าผ่านแดนระหว่างปี 2556-2560	24
2.1.1 มูลค่าการค้าผ่านแดน	24
2.1.2 มูลค่าการส่งออก	24
2.1.3 มูลค่าการนำเข้า	24
2.1.4 ดุลการค้า	25

2.2	การค้าผ่านแดนกับประเทศเพื่อนบ้านรายประเทศ	26
2.2.1	ไทย-จีนตอนใต้	26
2.2.2	ไทย-เวียดนาม	29
2.2.3	ไทย-สิงคโปร์	32
2.3	การค้าผ่านแดนรายภาค	36
2.3.1	ภาคใต้-สิงคโปร์	37
2.3.2	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ-จีนตอนใต้ และเวียดนาม	38
2.3.3	ภาคเหนือ-จีนตอนใต้	40
2.3.4	ภาคตะวันออก-เวียดนาม	41
2.4	การค้าผ่านแดนในระยะต่อไป	42
ภาคผนวก	ก. ตารางมูลค่าการค้าชายแดน	ภก 1 – ภก 12
ภาคผนวก	ข. ตารางมูลค่าการค้าผ่านแดน	ภข 1

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 1	สัดส่วนการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านปี 2556	1
แผนภูมิที่ 2	สัดส่วนการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านปี 2560	1
แผนภูมิที่ 3	มูลค่าการค้าผ่านแดนกับประเทศเพื่อนบ้านในช่วงปี 2556 – 2560	24

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	มูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทย - มาเลเซีย เมียนมา สปป.ลาว กัมพูชา ปี 2556 - 2560	2
ตารางที่ 2	มูลค่าการค้าชายแดนไทยและอัตราการขยายตัว ตั้งแต่ปี 2556– 2560	3
ตารางที่ 3	ด้านที่มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2560 สูงสุด 10 อันดับแรก	13
ตารางที่ 4	มูลค่าการค้าชายแดนรายภาคและอัตราการขยายตัว	14
ตารางที่ 5	มูลค่าการค้าชายแดนภาคใต้และอัตราการขยายตัว	16
ตารางที่ 6	มูลค่าการค้าชายแดนภาคเหนือและอัตราการขยายตัว	17
ตารางที่ 7	มูลค่าการค้าชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอัตราการขยายตัว	18
ตารางที่ 8	มูลค่าการค้าชายแดนภาคตะวันออกและอัตราการขยายตัว	19
ตารางที่ 9	มูลค่าการค้าชายแดนภาคตะวันตกและอัตราการขยายตัว	19
ตารางที่ 10	มูลค่าการค้าผ่านแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2556 – 2560	25
ตารางที่ 11	รายการสินค้าส่งออกผ่านแดนไปยังจีนตอนใต้ 5 อันดับแรก	26
ตารางที่ 12	รายการสินค้านำเข้าผ่านแดนจากจีนตอนใต้ 5 อันดับแรก	27
ตารางที่ 13	มูลค่าการค้าผ่านแดนไทย - จีนตอนใต้ รายด้าน	28
ตารางที่ 14	รายการสินค้าส่งออกผ่านแดนไปยังเวียดนาม 5 อันดับแรก	30
ตารางที่ 15	รายการสินค้านำเข้าผ่านแดนจากเวียดนาม 5 อันดับแรก	30
ตารางที่ 16	มูลค่าการค้าผ่านแดนไทย - เวียดนาม รายด้าน	31
ตารางที่ 17	รายการสินค้าส่งออกผ่านแดนไปยังสิงคโปร์ 5 อันดับแรก	33
ตารางที่ 18	รายการสินค้านำเข้าผ่านแดนจากสิงคโปร์ 5 อันดับแรก	34
ตารางที่ 19	มูลค่าการค้าผ่านแดนไทย – สิงคโปร์ รายด้าน	35
ตารางที่ 20	การค้าผ่านแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน รายภาค ปี 2556 – 2560	36
ตารางที่ 21	มูลค่าการค้าผ่านแดนจังหวัดภาคใต้ – สิงคโปร์	37
ตารางที่ 22	มูลค่าการค้าผ่านแดนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ – จีนตอนใต้ และเวียดนาม	39
ตารางที่ 23	มูลค่าการค้าผ่านแดนจังหวัดภาคเหนือ – จีนตอนใต้	40
ตารางที่ 24	มูลค่าการค้าผ่านแดนจังหวัดภาคตะวันออก – เวียดนาม	42

คำจำกัดความ

การค้าชายแดน หมายถึง การค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ มาเลเซีย เมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชา โดยการส่งออกและนำเข้าผ่านทางจุดผ่านแดนที่จัดตั้งขึ้นบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นทางการ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยภายใต้พระราชบัญญัติการตรวจคนเข้าเมือง ได้แก่ จุดผ่านแดนถาวร จุดผ่านแดนชั่วคราว และจุดผ่อนปรน

การค้าผ่านแดน หมายถึง การขนส่งสินค้าผ่านเข้า-ออกไทย ผ่านประเทศเพื่อนบ้านประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการนำไปขนส่งต่อหรือใช้อุปโภคบริโภคในประเทศเองก็ได้ โดยในรายงานนี้เป็นมูลค่าของการค้าผ่านแดนที่ไทยเป็นประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง

หมายเหตุ : เรียบเรียงคำจำกัดความจากกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

เอกสารฉบับนี้ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ *ส่วนที่หนึ่ง* ข้อมูลและการวิเคราะห์การค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2560 และ *ส่วนที่สอง* ข้อมูลและการวิเคราะห์การค้าผ่านแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2560 โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

การค้าชายแดนเป็นส่วนสำคัญของการค้าระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีมูลค่า 1,396,751 ล้านบาทในปี 2560 คิดเป็นส่วนส่วนประมาณร้อยละ 77 ของการค้าระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งในช่วงที่ผ่านมามูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปี 2556-2560 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.0 ต่อปี ในส่วนดุลการค้าไทยได้เปรียบดุลการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านมาโดยตลอด และได้เปรียบดุลการค้ากับทุกประเทศยกเว้นเมียนมา ซึ่งในภาพรวมในช่วงปี 2556-2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.3 ต่อปี

การค้าชายแดนกับมาเลเซียมีมูลค่าการค้าสูงที่สุด โดยในปี 2560 มีมูลค่า 564,629 ล้านบาท คิดเป็นส่วนร้อยละ 52.2 รองลงมาคือ สปป.ลาว (ร้อยละ 19.1) เมียนมา (ร้อยละ 17.0) และกัมพูชา (ร้อยละ 11.6) นอกจากนี้ การส่งออกไปยังมาเลเซียมีมูลค่าสูงที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น โดยมีด่านศุลกากรสะเตาะและด่านศุลกากรปางดงเบซาร์เป็นจุดผ่านแดนสำคัญซึ่งมีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุดอันดับหนึ่งและสองของประเทศ ในช่วงปี 2556-2560 การส่งออกไปยังมาเลเซียเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.6 ต่อปี **โดยทางพาราเป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงที่สุด** คิดเป็นร้อยละ 32.2 ของมูลค่าการส่งออกในปี 2560 ทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 28.1 รองลงมา ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ผลิตภัณฑ์ยาง ไม้แปรรูป เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ การส่งออกไปยังมาเลเซียในปี 2560 (312,458 ล้านบาท) มีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากส่งออกในปี 2559 (258,109 ล้านบาท) อย่างมีนัยยะสำคัญ เนื่องจากการขยายตัวของเศรษฐกิจมาเลเซียในปี 2560 ซึ่งขยายตัวถึงร้อยละ 5.9

สำหรับการนำเข้าจากมาเลเซียมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยระหว่างปี 2559-2560 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.3 ต่อปี และการนำเข้าจากมาเลเซียมีมูลค่าสูงที่สุด (252,171 ล้านบาท ในปี 2560) เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น **ในปี 2560 เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงที่สุด** คือ 31,256 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.4 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากมาเลเซียทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 22.8 รองลงมา ได้แก่ เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง และส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ ที่ผ่านมาไทยนำเข้าสินค้าเทคโนโลยีจากมาเลเซียเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี เนื่องจากมาเลเซียยังมีความชำนาญด้านเทคโนโลยีและทักษะแรงงานสูงกว่าไทย จึงทำให้มาเลเซียมีศักยภาพในอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องจักรที่ใช้ในภาคอุตสาหกรรม

การค้าชายแดนระหว่างไทย-สปป.ลาว มีมูลค่าการค้าสูงเป็นลำดับสองรองจากมาเลเซีย โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้าประมาณ 207,046 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2556 เฉลี่ยร้อยละ 12.0 ต่อปี และเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2559 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0 ในปี 2560 มีมูลค่าการส่งออกประมาณ 131,262 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 3.8 **โดยน้ำมันดีเซลเป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงที่สุด** คิดเป็นร้อยละ 10.8 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ และน้ำมันสำเร็จรูปอื่นๆ การขยายตัวทางเศรษฐกิจของ สปป.ลาว ตลอดหลายปี

ที่ผ่านมาและการดำเนินโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ที่เป็นโครงการต่อเนื่องส่งผลให้ยังคงมีความต้องการปัจจัยการผลิต เช่น น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับอุตสาหกรรม และยานพาหนะเพื่อการขนส่งสินค้า

สำหรับการนำเข้ามายังประเทศไทย พลังงานไฟฟ้าเป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงที่สุด (39,218 ล้านบาท) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.7 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากสปป.ลาว ทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ทองแดง และผลิตภัณฑ์ เครื่องรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์ติดตั้ง (โทรศัพท์ วิทยุ โทรทัศน์ และอุปกรณ์) ผักและของปรุงแต่งจากผัก และเครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ โทรเลขและโทรทัศน์ ในช่วงปี 2556 - 2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้าขายแดนกับ สปป.ลาว อย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2560 ได้เปรียบดุลการค้า 55,479 ล้านบาท อย่างไรก็ดี ในช่วงปี 2557 - 2560 การได้เปรียบดุลการค้าลดลงอย่างต่อเนื่องโดยลดลงเฉลี่ยร้อยละ 16.8 ต่อปี โดยการค้าขายแดนระหว่างไทย-สปป.ลาว มีด้านศุลกากรมุกดาหาร และด้านศุลกากรหนองคายเป็นช่องทางการค้าสำคัญ

การค้าขายแดนระหว่างไทย-เมียนมา มีมูลค่าการค้าขายแดนสูงเป็นลำดับสามรองจากมาเลเซีย และ สปป.ลาว โดยปี 2560 มีมูลค่าการค้าขายแดน 184,331 ล้านบาท ในช่วงปี 2556 - 2560 มูลค่าการค้าขายแดนลดลงเฉลี่ยประมาณร้อยละ 1.3 ต่อปี และการส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 8.4 ต่อปี โดยเครื่องมือที่ไม่มีแอลกอฮอล์เป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงที่สุดคิดเป็นประมาณร้อยละ 6.1 ของมูลค่าการส่งออก รองลงมา ได้แก่ น้ำมันดีเซล ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า ผืนผ้าและด้าย และน้ำมันสำเร็จรูปอื่นๆ ในปี 2560 เศรษฐกิจเมียนมามีการขยายตัวร้อยละ 5.9 ลดลงจากปีก่อนซึ่งขยายตัวร้อยละ 6.5 แม้การขยายตัวลดลง แต่ความต้องการสินค้าจากไทยเพิ่มยังคงสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สำหรับการนำเข้าในช่วงปี 2556-2560 ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 9.3 ต่อปี โดยก๊าซธรรมชาติเป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงที่สุด ซึ่งในปี 2560 มีมูลค่า 63,571 ล้านบาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 84.4 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ สัตว์น้ำ โค กระบือ สุกร แพะและแกะ และพืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์ ในช่วงปี 2556-2558 ไทยเสียเปรียบดุลการค้าขายแดนกับเมียนมาทุกปี เนื่องจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติปีละประมาณ 100,000 ล้านบาท อย่างไรก็ดีในช่วงปี 2559 - 2560 การนำเข้าก๊าซธรรมชาติลดลงส่งผลให้ไทยได้เปรียบดุลการค้า โดยการค้าขายแดนระหว่างไทย-เมียนมามีด้านศุลกากรแม่สอด ด้านศุลกากรสังขละบุรี และด้านศุลกากระนองเป็นช่องทางการค้าสำคัญ

การค้าขายแดนระหว่างไทย-กัมพูชามีมูลค่าการค้าขายแดนน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น โดยปี 2560 มีมูลค่าการค้ารวมประมาณ 125,268 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2556 เฉลี่ยร้อยละ 7.7 ต่อปี มีมูลค่าการส่งออกสูงประมาณ 101,728 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 0.4 โดยเครื่องมือที่ไม่มีแอลกอฮอล์เป็นสินค้าส่งออกอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 10.0 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ และเครื่องจักรกลและส่วนประกอบอื่นๆ เนื่องจากสินค้าไทยมีภาพลักษณ์ที่ดีในตลาดกัมพูชา ดังนั้น ชาวกัมพูชาจึงนิยมใช้สินค้าไทยและนำเข้าสินค้าจากไทยมากขึ้น นอกจากนี้ กัมพูชามีความต้องการยานพาหนะเพิ่มสูงขึ้น จึงส่งผลให้มีการนำเข้าสินค้าที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยานยนต์จากประเทศไทยสูงขึ้นตามไปด้วย

สำหรับการนำเข้ามายังประเทศไทย ในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 23,541 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ประมาณร้อยละ 19.4 โดยผักและของปรุงแต่งจากผักเป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงที่สุด โดยมีมูลค่า 9,874 ล้านบาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 41.9 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 6.7 รองลงมา ได้แก่ ลวดและสายเคเบิล ที่หุ้มฉนวน อะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ทองแดงและผลิตภัณฑ์ มูลค่าการค้าขายแดนไทย-กัมพูชาเติบโตขึ้นเนื่องจากสภาพเส้นทางคมนาคมที่ดีขึ้น

และความสัมพันธ์ของประชาชนตามแนวชายแดนทั้ง 2 ประเทศยังเป็นไปด้วยดีแม้ว่าที่ผ่านมามีปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศอยู่บ้าง ในปี 2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้าชายแดนกับกัมพูชา 78,187 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 4.2

การค้าชายแดนของไทยในระยะต่อไปต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของการพัฒนาในประเทศเพื่อนบ้าน และการเข้าอยู่ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งเป็นทั้งปัจจัยที่สนับสนุนและข้อจำกัดต่อการค้าชายแดนของไทย โดยประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกับไทยแต่ละประเทศมีนโยบายการพัฒนาและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันทุกประเทศอยู่ระหว่างการปรับตัวเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากการมีพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้านและการเข้าอยู่ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เช่น การปรับปรุงเส้นทางการขนส่งในประเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่ง การปรับปรุงกฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศให้เป็นมาตรฐานสากลมากขึ้น การพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการลงทุนซึ่งรวมถึงการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้งของไทยและประเทศเพื่อนบ้านบริเวณพื้นที่ชายแดน และการปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อยกระดับการพัฒนาประเทศ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการขยายตัวของการค้าชายแดนให้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในระยะต่อไปฐานการผลิตจะย้ายไปยังพื้นที่ชายแดนและประเทศเพื่อนบ้านที่มีค่าแรงต่ำกว่ามากขึ้น และเมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชาจะสามารถผลิตสินค้าพื้นฐานซึ่งไทยเคยส่งไปขายได้มากประเภทมากขึ้น ขณะที่มาเลเซียจะผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น ดังนั้นไทยจะต้องติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในประเทศเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิดเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์และเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม

ไทยมีการค้าผ่านแดนกับ 3 ประเทศ ได้แก่ จีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน และมณฑลกว่างซี) เวียดนาม และสิงคโปร์ ซึ่งการค้าผ่านแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในช่วงปี 2556 – 2560 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากทั้งการส่งออกและการนำเข้าเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม การส่งออกเพิ่มในอัตราที่สูงกว่าการนำเข้า ดังนั้น ในช่วงปี 2556-2560 ไทยเปลี่ยนจากเสียเปรียบดุลการค้าในช่วงปี 2556-2559 มาเป็นได้เปรียบดุลการค้าในปี 2560 โดยได้เปรียบดุลการค้า 21,925 ล้านบาท ขณะที่ในปี 2559 เสียเปรียบดุลการค้า 15,473 ล้านบาท

การค้าผ่านแดนของไทยกับประเทศจีนตอนใต้มีมูลค่าสูงที่สุด (87,124 ล้านบาท) รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม และสิงคโปร์ ในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการค้าผ่านแดนกับจีนตอนใต้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 21.0 ต่อปี การส่งออกไปยังจีนตอนใต้มีมูลค่า 37,245 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 62.4 โดย **เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบเป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.5** ของมูลค่าส่งออกผ่านแดนกับจีนตอนใต้ทั้งหมดในปี 2560 รองลงมา ได้แก่ ยางพารา วงจรรวม มังคุด ผลไม้สดแช่เย็น แช่แข็งและแห้ง เศรษฐกิจของจีนปี 2560 เติบโตถึงร้อยละ 6.8 ส่งผลให้ความต้องการสินค้าในหลายรายการเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (ปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 118.1 เมื่อเทียบกับปี 2559) และยางพารา (ขยายตัวร้อยละ 256.0)

สำหรับการนำเข้า ในปี 2560 มีมูลค่านำเข้าประมาณ 49,879 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 15.5 โดยในปี 2560 **เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.5** ของมูลค่าการนำเข้าผ่านแดนจากจีนตอนใต้ทั้งหมดในปี 2560 รองลงมา ได้แก่ เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็ก สำหรับคอมพิวเตอร์ เครื่องรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์ติดตั้ง (โทรศัพท์ วิทยุ โทรเลข โทรศัพท์ อุปกรณ์)

ในปี 2560 ไทยนำเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ และแท็บเล็ตหลัก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์ จากจีน เนื่องจากผู้ผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้มีฐานการผลิตในจีนและสินค้ามีราคาถูก และจีนมีกำลังการผลิตมากทำให้ได้เปรียบด้านต้นทุน ในช่วงปี 2557-2560 ไทยเสียเปรียบดุลการค้าผ่านแดน กับจีนตอนใต้ทุกปี อย่างไรก็ตาม ในปี 2560 การเสียเปรียบดุลการค้าลดลงร้อยละ 37.6 โดยด้านศุลกากร มุกดาหาร ด้านศุลกากรเชียงของและด้านศุลกากรเชียงแสนเป็นช่องทางการค้าผ่านแดนหลักกับจีนตอนใต้

ในปี 2560 การค้าผ่านแดนของไทยกับเวียดนามมีมูลค่าสูงเป็นลำดับ 2 ในช่วงปี 2556-2560 มูลค่าการค้าผ่านแดนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 61.3 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 79,606 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 44.8 การส่งออกไปยังเวียดนามมีมูลค่า 62,180 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 72.9 โดยเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์เป็นสินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.4 (มูลค่า 12,695 ล้านบาท) ของมูลค่าการส่งออกผ่านแดนกับเวียดนามทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ลำไยแห้ง ทุเรียน ลำไยสด และหม้อแบตเตอรี่และส่วนประกอบ ในปี 2560 การส่งออกลำไยแห้งไปยังเวียดนาม ขยายตัวร้อยละ 98.8 เนื่องจากราคาลำไยที่ลดลงและการขยายตัวของเศรษฐกิจของเวียดนาม โดยในปี 2560 เวียดนามมีอัตราการเติบโตของ GDP สูงถึงร้อยละ 6.8 เนื่องจากการเติบโตของอุตสาหกรรมที่ช่วย กระตุ้นเศรษฐกิจ และสิทธิพิเศษทางภาษีนำเข้าจากการเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนทำให้สินค้าอุปโภค บริโภคที่ส่งออกจากไทยมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

สำหรับการนำเข้า ในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 17,427 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 8.3 โดยเครื่องรับวิทยุ โทรศัพท์ โทรเลข โทรศัพท์เป็นสินค้าที่มีมูลค่านำเข้าสูงที่สุด คือ 13,604 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 78.1 ของมูลค่าการนำเข้าผ่านแดนกับเวียดนามทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ไดโอด ทรานซิสเตอร์และอุปกรณ์กึ่งตัวนำ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ มอเตอร์ไฟฟ้า และชุดเครื่องกำเนิด ไฟฟ้าและส่วนประกอบ การนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่นำเข้าจากเวียดนาม ในปี 2560 ลดลงซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการนำเข้าสินค้าประเภทนี้จากประเทศอื่นในอาเซียนซึ่ง การนำเข้าปรับตัวลดลง ในช่วงปี 2556 -2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้ากับเวียดนามเกือบทุกปี ยกเว้น ปี 2557 โดยในปี 2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้ากับเวียดนาม 44,753 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 163.8 โดยด้านศุลกากรมุกดาหารและด้านศุลกากรเชียงของเป็นช่องทางการค้าผ่านแดนหลัก

การค้าผ่านแดนของไทยกับสิงคโปร์มีมูลค่าสูงเป็นอันดับที่ 3 รองจากจีนตอนใต้ และสิงคโปร์ ในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการค้าผ่านแดนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.6 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 71,064 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 6.8 ในปี 2560 มีมูลค่าการส่งออกประมาณ 30,435 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 11.9 โดยเครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบเป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงที่สุด ซึ่งมีมูลค่าการส่งออก 9,675 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.8 ของมูลค่าส่งออกผ่านแดนกับประเทศสิงคโปร์ทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 86.1 รองลงมา ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องตัดต่อและป้องกันวงจรไฟฟ้า และแผงสวิทช์และ แผงควบคุมกระแสไฟฟ้า การส่งออกไปยังสิงคโปร์ปี 2560 เติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.9 โดยเฉพาะ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ และกลุ่มสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากเศรษฐกิจ ของสิงคโปร์เริ่มฟื้นตัว โดยในปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 3.5 และความต้องการสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ในสิงคโปร์ที่ขยายตัวตามความต้องการในตลาดต่างประเทศ ส่งผลให้การส่งออกเครื่องยนต์สันดาปภายใน

แบบลูกสูบและส่วนประกอบ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบจากไทยไปยังสิงคโปร์เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20.7

สำหรับการนำเข้าในปี 2560 มีมูลค่าประมาณ 40,629 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 3.2 โดยในปี 2560 เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์เป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงที่สุด ซึ่งมีมูลค่า 27,235 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67 ของมูลค่าการนำเข้าผ่านแดนจากสิงคโปร์ทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 16 รองลงมา ได้แก่ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ และส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ ในปี 2560 ไทยมีการนำเข้าจากสิงคโปร์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการนำเข้าสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์ แผงวงจรไฟฟ้า และส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีความต้องการเพิ่มขึ้นตามอุปสงค์ของตลาดโลกที่มีต่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งตลาดอาเซียนที่เริ่มฟื้นตัว ในช่วงปี 2556 -2560 ไทยเสียเปรียบดุลการค้ากับสิงคโปร์ทุกปี อย่างไรก็ตาม การเสียเปรียบดุลการค้าลดลงทุกปี โดยในปี 2560 ไทยเสียเปรียบดุลการค้ากับสิงคโปร์ 10,193 ล้านบาท ลดลงจากปี 2556 (ไทยเสียเปรียบดุลการค้ากับสิงคโปร์ 21,796 ล้านบาท) เฉลี่ยร้อยละ 17.1 ต่อปี โดยมีด้านศุลกากรสะเดาและด้านศุลกากรปาดังเบซาร์เป็นช่องทางการค้าผ่านแดนหลัก

ปัจจัยที่จะสนับสนุนการค้าผ่านแดนในระยะต่อไปมีหลายประการ โดยเฉพาะการเติบโตของเศรษฐกิจจีน เวียดนามและสิงคโปร์ส่งผลให้เกิดความต้องการสินค้ามากขึ้นโดยเฉพาะตลาดสินค้าอุปโภคบริโภค และขนาดเศรษฐกิจของจีนซึ่งมีขนาดใหญ่จึงมีความต้องการสินค้าเพื่อการบริโภคจากไทยแม้ว่าจีนจะออกมาตรการเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศและลดการนำเข้าสินค้าที่จัดอยู่ในประเภทสินค้าที่เป็นต้นทุนการผลิต นอกจากนี้ การพัฒนาเส้นทางคมนาคมเพื่อการเชื่อมโยงในภูมิภาคหลายเส้นทางและการพัฒนาด้านชายแดนให้เกิดความสะดวกจะช่วยให้การขนส่งมีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ดังนั้น การค้าผ่านแดนจะขยายตัวไปยังประเทศอื่นที่ไม่มีชายแดนติดกับไทยมากขึ้น โดยการค้าชายแดนจะขยายตัวจากการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่มีชายแดนติดกับไทยไปสู่ประเทศเพื่อนบ้านอื่นที่ไม่มีชายแดนติดกับประเทศไทยแต่อยู่ในระยะที่การขนส่งทางบกจะสามารถให้บริการขนส่งไปถึงได้ เช่น จีน เวียดนามอินเดีย บังคลาเทศ สำหรับสิงคโปร์มีระบบเศรษฐกิจที่ขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจโลกซึ่งเมื่อฟื้นตัวจะช่วยให้การค้าผ่านแดนมีการขยายตัวมากขึ้น ดังนั้นคาดว่าในอนาคตการค้าผ่านแดนจะมีความสำคัญมากขึ้น

การค้าผ่านแดนยังมีอุปสรรคหลายประการ เช่น สภาพถนนในเมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชาซึ่งเป็นช่องทางการค้าผ่านแดนไปยังจีนตอนใต้และเวียดนามยังไม่ได้มาตรฐานในการขนส่ง ระบบการจราจรซึ่งแตกต่างกัน และข้อตกลงการขนส่งข้ามแดนซึ่งยังไม่มี ความตกลงกันอย่างครบถ้วน รวมทั้งระบบโลจิสติกส์ของไทยโดยเฉพาะส่วนที่ต้องเชื่อมโยงกับมาเลเซียเพื่อขนส่งต่อไปยังสิงคโปร์ยังอยู่ระหว่างการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ยังเป็นอุปสรรคสำหรับการค้าผ่านแดนของไทย อย่างไรก็ตาม การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะส่งผลให้ทุกประเทศพยายามปรับตัวซึ่งจะช่วยสนับสนุนการค้าผ่านแดนให้มีมูลค่าการค้าสูงขึ้น

ข้อมูลและการวิเคราะห์การค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน

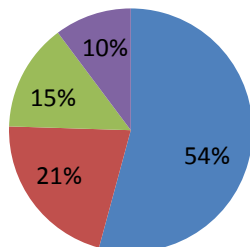
ปี 2560 (มกราคม - ธันวาคม)

1.1 ภาพรวมการค้าชายแดนระหว่างปี 2556 - 2560

1.1.1 มูลค่าการค้า

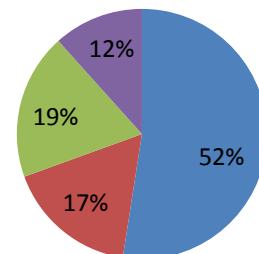
- (1) การค้าชายแดนเป็นส่วนสำคัญของการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านและขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยระหว่างปี 2556-2560 มูลค่าการค้าชายแดนคิดเป็นร้อยละ 77 ของการค้าระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน และมูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่า 1,081,274 ล้านบาท
- (2) มูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีความผันผวน โดยในช่วงปี 2556-2560 มูลค่าการค้าในปี 2557 เพิ่มขึ้นและลดลงในช่วงปี 2558 - 2559 และเพิ่มขึ้นอีกในปี 2560 ซึ่งต่างจากการค้าชายแดนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยรวมการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้านระหว่างปี 2556-2560 ขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.3 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 1,333,143 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 1,396,751 ล้านบาทในปี 2560

แผนภูมิที่ 1 : สัดส่วนการค้าชายแดน ปี 2556

- มูลค่าการค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย ต่อมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมด
- มูลค่าการค้าชายแดนไทย - เมียนมา ต่อมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมด
- มูลค่าการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว ต่อมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมด
- มูลค่าการค้าชายแดนไทย - กัมพูชา ต่อมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมด

แผนภูมิที่ 2 : สัดส่วนการค้าชายแดนปี 2560

- มูลค่าการค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย ต่อมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมด
- มูลค่าการค้าชายแดนไทย - เมียนมา ต่อมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมด
- มูลค่าการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว ต่อมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมด
- มูลค่าการค้าชายแดนไทย - กัมพูชา ต่อมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมด

ตารางที่ 1 : มูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทย-มาเลเซีย เมียนมา สปป.ลาว กัมพูชา ปี 2556-2560

ปี	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราการขยายตัวเฉลี่ยระหว่างปี 2556-2560 (ร้อยละ)	อัตราการขยายตัวปี 2559-2560 (ร้อยละ)
การค้าระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน							
มูลค่ารวม	1,333,143	1,428,428	1,392,574	1,354,223	1,396,751	1.3	3.1
ส่งออก	750,262	821,665	793,471	787,875	808,768	2.0	2.7
นำเข้า	582,881	606,763	599,103	566,348	587,983	0.3	3.8
ดุลการค้า	167,382	214,902	194,367	221,527	220,785	8.1	-0.3
การค้าชายแดน							
มูลค่ารวม	925,408	990,409	1,006,301	1,013,206	1,081,274	4.0	6.7
ส่งออก	560,870	590,664	589,140	605,159	654,414	4.0	8.1
นำเข้า	364,537	399,745	417,161	408,047	426,860	4.1	4.6
ดุลการค้า	196,333	190,919	171,979	197,113	227,553	4.3	15.4
สัดส่วนมูลค่าการค้าชายแดนต่อมูลค่าการค้าระหว่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน (ร้อยละ)	69	69	72	75	77	-	-

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

- (3) มูลค่าการค้าชายแดนกับมาเลเซียมีมูลค่าสูงที่สุด โดยในปี 2560 มีสัดส่วนร้อยละ 52 ของมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมด รองลงมาคือ สปป.ลาว (ร้อยละ 19) และเมียนมา (ร้อยละ 17) และกัมพูชา (ร้อยละ 12) อย่างไรก็ตาม การส่งออกไปยังมาเลเซียลดลงในช่วงปี 2556-2558 และเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2559 - 2560 ขณะที่การนำเข้าในช่วงปี 2556 - 2560 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

- 1.1.2 การค้าชายแดนมีอัตราการเพิ่มของมูลค่าการนำเข้าใกล้เคียงกับการส่งออก ซึ่งในช่วงปี 2556-2560 มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.1 ต่อปี ขณะที่การส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.0 ต่อปี

- (1) มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปี 2556 - 2560 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจาก 560,870 ล้านบาทในปี 2556 เป็น 654,414 ล้านบาทในปี 2560 โดยการส่งออกไปยังมาเลเซียคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 48 ซึ่งสูงที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ
- (2) มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2556-2560 โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.1 ต่อปี เพิ่มจาก 364,537 ล้านบาทในปี 2556 เป็น 426,860 ล้านบาทในปี 2560

1.1.3 ดุลการค้า

- (1) ไทยได้เปรียบดุลการค้าชายแดนมาโดยตลอด โดยในช่วงปี 2556 - 2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.3 ต่อปี โดยเพิ่มขึ้นจาก 196,333 ล้านบาท ในปี 2556 เป็น 227,553 ล้านบาทในปี 2560
- (2) ไทยได้เปรียบดุลการค้ากับทุกประเทศ โดยในช่วงปี 2556-2558 ได้เปรียบดุลการค้ากับทุกประเทศยกเว้นเมียนมา อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2559 - 2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้ากับเมียนมาด้วย โดยไทยได้เปรียบดุลการค้ากับมาเลเซียเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 49.1 ต่อปี

ได้เปรียบดุลการค้ากับเมียนมาเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 91.2 ต่อปี ได้เปรียบดุลการค้ากับ สปป.ลาวลดลงเฉลี่ยร้อยละ 9.1 ต่อปี และกับกัมพูชาเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.4 ต่อปี

- (3) ในช่วงปี 2559 – 2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้ากับกัมพูชาสูงสุด โดยในปี 2559 และ ปี 2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้า 81,634 ล้านบาท และ 78,187 ล้านบาท ตามลำดับ รองลงมาคือ มาเลเซีย สปป.ลาว และเมียนมา โดยในปี 2560 ได้เปรียบดุลการค้า 60,286 ล้านบาท 55,479 ล้านบาท และ 33,601 ล้านบาท ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี สำหรับการค้าชายแดนกับเมียนมา ไทยได้เปรียบดุลการค้าเพิ่มขึ้นในอัตราสูงสุด โดยในช่วงปี 2556 – 2560 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 91.2 ต่อปี รองลงมาคือมาเลเซียเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 49.1 ต่อปี และกัมพูชาเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.4 ต่อปี สำหรับดุลการค้ากับสปป.ลาว ไทยได้เปรียบดุลการค้าลดลงเฉลี่ยร้อยละ 9.1 ต่อปี

ตารางที่ 2 : มูลค่าการค้าชายแดนไทยและอัตรากาขยายตัว ปี 2556 – 2560

รายการ	ปี					อัตราการขยายตัว เฉลี่ยต่อปี (2556-2560) (%)	อัตราการขยายตัว เฉลี่ยต่อปี (2559-2560) (%)
	2556	2557	2558	2559	2560		
มูลค่าการค้ารวม	925,408	990,409	1,006,301	1,013,206	1,081,274	4.0	6.7
ส่งออก	560,870	590,664	589,140	605,159	654,414	4.0	8.1
นำเข้า	364,537	399,745	417,161	408,047	426,860	4.1	4.6
ดุลการค้า	196,333	190,919	171,979	197,113	227,553	4.3	15.4
ไทย-มาเลเซีย							
มูลค่าการค้ารวม	501,690	508,223	486,318	501,307	564,629	3.2	12.6
ส่งออก	288,339	275,560	250,598	258,109	312,458	2.6	21.1
นำเข้า	213,351	232,663	235,720	243,198	252,171	4.3	3.7
ดุลการค้า	74,989	42,896	14,877	14,911	60,286	49.1	304.3
ไทย-สปป.ลาว							
มูลค่าการค้ารวม	132,197	151,465	176,981	202,943	207,046	12.0	2.0
ส่งออก	108,661	124,319	133,072	136,440	131,262	5.0	-3.8
นำเข้า	23,536	27,146	43,909	66,502	75,784	35.6	14.0
ดุลการค้า	85,125	97,173	89,163	69,938	55,479	-9.1	-20.7
ไทย-เมียนมา							
มูลค่าการค้ารวม	196,960	215,709	217,924	187,905	184,331	-1.3	-1.9
ส่งออก	79,447	94,007	100,778	109,267	108,966	8.4	-0.3
นำเข้า	117,513	121,703	117,145	78,638	75,365	-9.3	-4.2
ดุลการค้า	-38,066	-27,696	-16,367	30,629	33,601	91.2	9.7
ไทย-กัมพูชา							
มูลค่าการค้ารวม	94,561	115,012	125,078	121,051	125,268	7.7	3.5
ส่งออก	84,423	96,779	104,692	101,342	101,728	5.0	0.4
นำเข้า	10,138	18,234	20,386	19,708	23,541	26.9	19.4
ดุลการค้า	74,286	78,545	84,306	81,634	78,187	1.4	-4.2

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

1.2 การค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านจำแนกรายประเทศ

1.2.1 ไทย-มาเลเซีย : มีมูลค่าการค้าสูงสุด โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้ารวมประมาณ 564,629 ล้านบาทเพิ่มขึ้นจากปี 2556 เฉลี่ยร้อยละ 3.2 ต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2559 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 12.6 โดยประเภทและมูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าระหว่างปี 2559 - 2560 มีดังนี้

(1) การส่งออกและการนำเข้า

(1.1) ในช่วงปี 2556 - 2558 การส่งออกลดลงอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2559 - 2560 โดยลดลงจาก 288,339 ล้านบาทในปี 2556 เป็น 250,598 ล้านบาทในปี 2558 และเพิ่มขึ้นเป็น 258,109 ล้านบาทในปี 2559 และ 312,458 ล้านบาทในปี 2560 ยางพาราเป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงสุด มีมูลค่า 100,609 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.2 ของมูลค่าการส่งออกปี 2560 ทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 28.1 รองลงมา ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (38,423 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 29.7) ผลิตภัณฑ์ยาง (32,634 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1,048.1) ไม้อแปรรูป (23,815 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.5) และรถยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ (11,328 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 66.2)

เนื่องจากเศรษฐกิจมาเลเซียกำลังฟื้นตัว มูลค่าการนำเข้าจากต่างประเทศจึงขยายตัวมากขึ้นถึงร้อยละ 21.9 ซึ่งส่งผลต่อการส่งออกของไทยไปยังมาเลเซีย โดยในปี 2560 การส่งออกสินค้าจากอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ เช่น เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบไปยังมาเลเซียเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเป็นการส่งออกชิ้นส่วนเพื่อนำไปประกอบรถยนต์ในมาเลเซีย นอกจากนี้ ราคาขายที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้มูลค่าการส่งออกยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางมากขึ้นด้วย

(1.2) การนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2556-2560 ในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 243,198 ล้านบาท โดยเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงสุด คือ 31,256 ล้านบาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 12.4 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากมาเลเซียทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 22.8 รองลงมา ได้แก่ เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์ (27,474 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.6) เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ (26,990 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.2) สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง (20,939 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 12.5) และส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ (19,396 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 15.9)

ไทยนำเข้าสินค้าเทคโนโลยีจากมาเลเซียเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี เนื่องจากมาเลเซียยังมีความชำนาญด้านเทคโนโลยีและทักษะแรงงานสูงกว่าไทย จึงทำให้มาเลเซียมีศักยภาพในอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ในปี 2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้าชายแดนกับมาเลเซียมากเป็นอันดับ 2 โดยได้เปรียบดุลการค้า 60,286 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากในปี 2559 ซึ่งไทยได้เปรียบดุลการค้า 14,911 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 304.3

(2) การค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ผ่านด่านศุลกากรที่สำคัญ

เมื่อพิจารณาด้านศุลกากรที่มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2560 มากกว่า 1 หมื่นล้านบาทต่อปี พบว่า มีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

(2.1) อันดับ 1 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรสะเตา มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุดอันดับหนึ่งของประเทศ ในช่วงปี 2559-2560 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.8 โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้ารวม 348,824 ล้านบาท สำหรับการส่งออกและนำเข้าในปี 2560 มีดังนี้

- 1) การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.4 โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ มีมูลค่า 33,074 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 26.9 รองลงมา ได้แก่ ยางพารา (28,873 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.9) ไม้แปรรูป (15,153 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 27.6) เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ (10,329 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 75.1) และมอเตอร์และเครื่องกำเนิดไฟฟ้า (5,013 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 12)
 - 2) การนำเข้าลดลงร้อยละ 1.2 โดยสินค้านำเข้าที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ มีมูลค่า 27,959 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 14.8 รองลงมาได้แก่ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ (22,798 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 33.2) สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง (19,005 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 20.6) ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ (17,364 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 14.7) และแผงวงจรไฟฟ้า (13,583 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 17.1)
- ไทยเสียเปรียบดุลการค้า 17,617 ล้านบาท โดยเสียเปรียบลดลงร้อยละ 53.8

(2.2) อันดับ 2 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ มีมูลค่าการค้าสูงสุดเป็นอันดับสองของประเทศ ในช่วงปี 2559 - 2560 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 28.3 โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้ารวม 204,019 ล้านบาท สำหรับการส่งออกและนำเข้าในปี 2560 มีดังนี้

- 1) การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.3 โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ ยางพารา มีมูลค่า 68,475 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 26.6 รองลงมา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ยาง (29,072 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1,808) ไม้แปรรูป (8,643 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 14) รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (5,645 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9) และเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (5,349 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 50.3)
- 2) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.3 โดยสินค้านำเข้าที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์ มีมูลค่า 25,795 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 17.2 รองลงมาได้แก่ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ (4,147 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.2) เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ โทรเลข โทรศัพท์ (3,444 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1) เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ (3,297 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 201.5) และส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ (2,032 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 24.7)

ไทยได้เปรียบดุลการค้า 75,677 ล้านบาท โดยได้เปรียบเพิ่มขึ้นร้อยละ 44.6

1.2.2 ไทย-สปป.ลาว มีมูลค่าการค้าสูงเป็นลำดับสองรองจากมาเลเซีย โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้ารวมประมาณ 207,046 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2556 (มีมูลค่าประมาณ 132,197 ล้านบาท) เฉลี่ยร้อยละ 12 ต่อปี และเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2559 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.2 โดยประเภทและมูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าระหว่างปี 2559 - 2560 มีดังนี้

(1) การส่งออกและการนำเข้า

(1.1) การส่งออก : ในปี 2560 มีมูลค่าการส่งออกประมาณ 131,262 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 3.8 โดยน้ำมันดีเซลเป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงที่สุด โดยมีมูลค่าส่งออกประมาณ 14,158 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.8 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 14.9 รองลงมา ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (10,417 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 34.3) สินค้าอุตสาหกรรมอื่น ๆ (8,561 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 50.7) น้ำมันสำเร็จรูปอื่นๆ (6,619 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 160) และสินค้าปศุสัตว์อื่น ๆ (4,298 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 22.6)

ในปี 2560 เศรษฐกิจของ สปป.ลาว ยังคงมีการเติบโตในระดับสูง โดยขยายตัวร้อยละ 6.7 เนื่องจากการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ (FDI) ที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งจากการก่อสร้างโรงงานไฟฟ้าพลังน้ำและการก่อสร้างทางรถไฟลาว-จีน รวมถึงการออกกฎหมายการลงทุนฉบับใหม่ที่มีเงื่อนไขส่งเสริมการลงทุนในกิจการที่มีมูลค่าอย่างน้อย 1,200 ล้านบาท หรือประมาณ 4.8 ล้านบาท โดยจะต้องมีนักวิชาการสปป.ลาว 30 คนขึ้นไป หรือใช้แรงงานสปป.ลาว ที่มีสัญญาจ้างอย่างน้อย 1 ปี ตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ต่างชาติเข้าไปลงทุนในกลุ่มกิจการ SMEs มากขึ้น การไหลเข้าของ FDI จะส่งผลให้มีความต้องการเครื่องจักรและอุปกรณ์เพิ่มสูงขึ้นและส่งผลให้การส่งออกสินค้าในกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง และสินค้าอุตสาหกรรมจากไทยยังคงมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(1.2) การนำเข้า : ในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 75,784 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ประมาณร้อยละ 14 โดยเชื้อเพลิงอื่นๆ (พลังงานไฟฟ้า) เป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงที่สุด มีมูลค่าประมาณ 39,218 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 52 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 รองลงมา ได้แก่ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ (10,816 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.5) เครื่องรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์ติดตั้ง (โทรศัพท์มือถือ โทรศัพท์ อุปกรณ์) (8,951 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.9) ผักและของปรุงแต่งจากผัก (3,641 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.2) เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ โทรศัพท์ โทรศัพท์ (3,573 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.3)

รายการสินค้านำเข้าจาก สปป.ลาว ที่สูงสุดในปี 2560 เป็นพลังงานไฟฟ้า โดยมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 10 เนื่องจากมีการปรับราคาซื้อขายไฟฟ้าใหม่ จากเดิมที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยซื้อไฟฟ้าจากการไฟฟ้าลาวในราคา 1.60 บาทต่อหน่วย เพิ่มขึ้นเป็นราคา 2 บาทต่อหน่วย ทำให้ส่งผลกระทบต่อการนำเข้าไฟฟ้าจากสปป.ลาว

ในปี 2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้าขายแดนกับ สปป.ลาว โดยไทยได้เปรียบดุลการค้า 55,479 ล้านบาท ลดลงจากในปี 2559 ซึ่งไทยได้เปรียบดุลการค้า 69,938 ล้านบาท โดยลดลงร้อยละ 20.7

(2) การค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว ผ่านด่านศุลกากรที่สำคัญ

เมื่อพิจารณาด้านศุลกากรที่มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2560 มากกว่า 1 หมื่นล้านบาทต่อปี พบว่ามีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่

(2.1) อันดับที่ 1 จุดผ่านแดน-ด้านศุลกากรมุกดาหาร มีมูลค่าการค้าชายแดนอันดับ 6 ของประเทศ ในช่วงปี 2559-2560 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4 โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 63,555 ล้านบาท สำหรับการส่งออกและนำเข้าในช่วงปี 2560 มีดังนี้

- 1) การส่งออกลดลงร้อยละ 2.5 โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ มีมูลค่า 6,232 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 97.7 รองลงมา ได้แก่ วงจรมพิมพ์ (3,143 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.2) เครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบอื่น ๆ (1,830 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 371.6) น้ำตาลทราย (1,791 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 58.9) และน้ำมันดีเซล (950 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.2)
- 2) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 7 โดยสินค้านำเข้าที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ มีมูลค่า 10,815 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 15.5 รองลงมา ได้แก่ เครื่องรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์ติดตั้ง (โทรศัพท์ วิทยุ โทรเลข โทรศัพท์ และอุปกรณ์) (8,951 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.9) เชื้อเพลิงอื่น ๆ (8,030 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 7.4) เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ โทรเลข โทรศัพท์ (3,572 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.2) และเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ (406 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 37,834.1)

ไทยเสียเปรียบดุลการค้า 5,062 ล้านบาท โดยไทยเสียเปรียบเพิ่มขึ้นร้อยละ 146.6

(2.2) อันดับที่ 2 จุดผ่านแดน-ด้านศุลกากรหนองคาย มีมูลค่าการค้าชายแดนอันดับ 7 ของประเทศ ในช่วงปี 2559-2560 มูลค่าการค้าลดลงร้อยละ 6.2 โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 60,086 ล้านบาท สำหรับการส่งออกและนำเข้าในช่วงปี 2560 มีดังนี้

- 1) การส่งออกลดลงร้อยละ 5.7 โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ มีมูลค่า 7,595 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 32.9 รองลงมาได้แก่ น้ำมันดีเซล (5,220 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.5) น้ำมันสำเร็จรูปอื่น ๆ (3,216 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 88.7) ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า (2,177 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.4) และสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรอื่น ๆ (1,716 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 22.6)
- 2) การนำเข้าลดลงร้อยละ 9.7 โดยสินค้านำเข้าที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ เชื้อเพลิง มีมูลค่า 4,359 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 18 รองลงมาได้แก่ ลวดและสายเคเบิล ที่หุ้มฉนวน (688 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.6) รองเท้า (413 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 26.3) เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ (294 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 51.4) และไบยาสูบ (162 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 42.3)

ไทยได้เปรียบดุลการค้า 46,585 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 5.1

(2.3) อันดับที่ 3 จุดผ่านแดน-ด้านศุลกากรทุ่งช้าง มีมูลค่าการค้าชายแดนอันดับ 10 ของประเทศ ในช่วงปี 2559-2560 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.7 โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 25,626 ล้านบาท สำหรับการส่งออกและนำเข้าในช่วงปี 2560 มีดังนี้

- 1) การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.8 โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ น้ำมันดีเซล มีมูลค่า 1,873 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 23.9 รองลงมาได้แก่ น้ำมันสำเร็จรูปอื่น ๆ (390 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 183.6) สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ (ไม่รวมรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องจักร สินค้าอุปโภคบริโภค) (319 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 261.5) ปูนซีเมนต์ (198 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.8) และเหล็กและเหล็กกล้า (174 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 271.3)
- 2) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.7 โดยสินค้านำเข้าที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ เชื้อเพลิงอื่น ๆ มีมูลค่า 20,458 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 22.4 รองลงมาได้แก่ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืชอื่นๆ (ไม่รวมพืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์และผักและของปรุงแต่งจากผัก) (31 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 44.3) เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ (31 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 692.8) แป้ง (17 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 35.5) และธัญพืช (16 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 68)

ไทยเสียเปรียบดุลการค้า 15,547 ล้านบาท โดยไทยเสียเปรียบเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.9

1.2.3 ไทย-เมียนมา : มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงเป็นลำดับสามรองจากมาเลเซีย และ สปป.ลาว
โดยปี 2560 มีมูลค่าการค้าชายแดนรวม 184,331 ล้านบาท ลดลงจากปี 2556 (มีมูลค่าประมาณ 196,960 ล้านบาท) เฉลี่ยร้อยละ 1.3 ต่อปี และเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2559 มูลค่าการค้าลดลงร้อยละ 1.9 โดยมีรายละเอียดมูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าระหว่างปี 2559-2560 ดังนี้

(1) การส่งออกและการนำเข้า

- (1.1) การส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2556-2559 แต่ลดลงเล็กน้อยในปี 2560 ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกประมาณ 108,966 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 0.3 โดยเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์เป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงสุด คือ 6,658 ล้านบาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 6.1 ของมูลค่าการส่งออก เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 3.1 รองลงมา ได้แก่ น้ำมันดีเซล (5,964 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 56.2) ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า (4,959 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 45.6) ผ้าฝ้ายและด้าย (4,916 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5) และน้ำมันสำเร็จรูปอื่นๆ (4,877 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 220.4)

ในปี 2560 เศรษฐกิจเมียนมาขยายตัวร้อยละ 5.9 ซึ่งขยายตัวลดลงจากปี 2559 เนื่องจากการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติที่ชะลอตัวลงอันเป็นผลจากวิกฤตโรฮิงญา ส่งผลให้การส่งออกจากไทยไปเมียนมาลดลงเล็กน้อย แต่ความความต้องการในรายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและอุตสาหกรรมยังคงเพิ่มขึ้น เช่น น้ำมันดีเซล (เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 56.2) ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า (เพิ่มขึ้นร้อยละ 45.6) และน้ำมันสำเร็จรูปอื่นๆ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 220.4) เป็นต้น

- (1.2) การนำเข้าเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2556-2557 และลดลงในช่วงปี 2558 - 2560 โดยในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 75,365 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 4.2 โดยก๊าซธรรมชาติเป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงสุด ซึ่งมีมูลค่า 63,571 ล้านบาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 84.4 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 8.2 รองลงมา ได้แก่ สัตว์น้ำ (3,345 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 44.7) โค กระบือ สุกร

พะ และ แกะ (2,072 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 13) พืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์ (1,188 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 29.3) และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จากสัตว์ (1,022 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5)

ปี 2560 การนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากเมียนมามีอัตราการขยายตัวลดลง เนื่องจากแผนการหยุดซ่อมบำรุงรักษาแหล่งก๊าซธรรมชาติของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยแหล่งซอติกา หยุดช่วงวันที่ 3 - 12 กุมภาพันธ์ 2560 และแหล่งยานาดาหยุดซ่อมบำรุงในช่วงวันที่ 25 มีนาคม - 2 เมษายน 2560 รวมทั้งหมด 19 วัน รวมไปถึงราคาขายปลีกน้ำมันที่ปรับตัวลดลงทำให้ผู้ใช้รถยนต์บางส่วนหันไปใช้น้ำมันแทน

ไทยเสียเปรียบดุลการค้าชายแดนกับเมียนมาลดลงมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 2556-2558 และกลับมาได้เปรียบดุลการค้าในปี 2559-2560 โดยในปี 2560 โดยได้เปรียบดุลการค้า 33,601 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 9.7

(2) การค้าชายแดนไทย-เมียนมาผ่านด่านศุลกากรที่สำคัญ

เมื่อพิจารณาด้านศุลกากรที่มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2560 มากกว่า 1 หมื่นล้านบาทต่อปี พบว่ามีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่

(2.1) อันดับที่ 1 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรแม่สอด มีมูลค่าการค้ารวมสูงสุดเป็นอันดับ 3 ของประเทศ ในช่วงปี 2559-2560 มูลค่าการค้าลดลงร้อยละ 5.9 โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 79,517 ล้านบาท สำหรับการส่งออกและนำเข้าในช่วงปี 2559 - 2560 มีดังนี้

- 1) การส่งออกลดลงร้อยละ 7.4 โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ มีมูลค่า 5,080 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 13.4 รองลงมาได้แก่ ผ้าผืนและด้าย (4,831 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7) รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ (3,959 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.2) น้ำตาลทราย (3,928 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 27.8) และน้ำมันสำเร็จรูปอื่น ๆ (2,904 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 173.4)
- 2) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.9 โดยสินค้านำเข้าที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ โค กระบือ สุกร พะ และ แกะ มีมูลค่า 1,521 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 37.3 รองลงมาได้แก่ พืชไขมันและผลิตภัณฑ์ (1,175 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 29) เคมีภัณฑ์อินทรีย์ (372 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 13.5) เหล็ก (338 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11,670.3) และผลไม้อื่น ๆ และของปรุงแต่งจากผลไม้ (214 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 409.8)

ไทยได้เปรียบดุลการค้า 69,639 ล้านบาท โดยได้เปรียบเพิ่มขึ้นร้อยละ 9

(2.2) อันดับที่ 2 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรสังขละบุรี มีมูลค่าการค้ารวมสูงสุดอันดับ 5 ของประเทศ ในช่วงปี 2559-2560 มูลค่าการค้าลดลงร้อยละ 8.3 โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 64,448 ล้านบาท สำหรับการส่งออกและนำเข้าในช่วงปี 2559-2560 มีดังนี้

- 1) การส่งออกลดลงร้อยละ 27.5 โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ มีมูลค่า 104 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 17.8 รองลงมา ได้แก่ สิ่งปฐพีอื่น ๆ (58 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1,283.3) ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีอื่น ๆ (44 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 276.5) สินค้าอุตสาหกรรม การเกษตรอื่น ๆ (ไม่รวมไขมันและน้ำมันจากพืชและสัตว์ นมและผลิตภัณฑ์นม) (31 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 62.4) และสินค้าแร่และเชื้อเพลิงอื่น ๆ (31 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 27.2)
- 2) การนำเข้าลดลงร้อยละ 8.1 โดยสินค้านำเข้าที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ ก๊าซธรรมชาติ มีมูลค่า 63,571 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 8.3 รองลงมา ได้แก่ สัตว์น้ำอื่น ๆ และผลิตภัณฑ์ (94 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 128.9) สัตว์น้ำ (86 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 277) โค กระบือ สุกร แพะ แกะ (62.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.7) และปลาหมึกสด แช่เย็น แช่แข็ง (39 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 211.3)

ไทยเสียเปรียบดุลการค้า 63,441 ล้านบาท เสียเปรียบลดลงร้อยละ 7.9

(2.3) อันดับที่ 3 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรระนอง มีมูลค่าการค้าสูงสุดเป็นอันดับ 9 ของประเทศ ในช่วงปี 2559-2560 มูลค่าการค้ารวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.1 โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 25,800 ล้านบาท สำหรับการส่งออกและนำเข้าในช่วงปี 2559-2560 มีดังนี้

- 1) การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 32 โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า มีมูลค่า 3,624 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 67.7 รองลงมา ได้แก่ น้ำมันดีเซล (3,346 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 56) สินค้าอุตสาหกรรมอื่น ๆ (1,612 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 53.5) ปูนซีเมนต์ (1,607 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.9) และน้ำมันสำเร็จรูปอื่น ๆ (1,046 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 225.6)
- 2) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 32.6 โดยสินค้านำเข้าที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ สัตว์น้ำ มีมูลค่า 2,949 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 37.7 รองลงมา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จากสัตว์ (1,015 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.7) ปลาหมึกสด แช่เย็น แช่แข็ง (453 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 24.5) ผลิตภัณฑ์ไม้อื่น ๆ (254 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 3.9) และกุ้งสด แช่เย็น แช่แข็ง (217 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.6)

ไทยได้เปรียบดุลการค้า 14,850 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.8

1.2.4 ไทย-กัมพูชา มีมูลค่าการค้าชายแดนเป็นอันดับสุดท้าย โดยปี 2560 มีมูลค่าการค้ารวมประมาณ 125,268 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2556 (มีมูลค่า 94,561 ล้านบาท) เฉลี่ยร้อยละ 7.7 ต่อปี และเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2559 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 โดยประเภทและมูลค่าสินค้าส่งออก และนำเข้าระหว่างปี 2558-2559 มีดังนี้

(1) การส่งออกและนำเข้า

(1.1) การส่งออก : ในปี 2560 มีมูลค่าการส่งออกประมาณ 101,728 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 0.4 โดยเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์เป็นสินค้าส่งออกอันดับหนึ่ง โดยมีมูลค่า 10,172 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.0 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 19.7 รองลงมา ได้แก่ รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ (6,207 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.1) รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (5,539 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 23.7) เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ (4,714 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 6.4) และเครื่องจักรกลและส่วนประกอบอื่นๆ (3,823 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 0.7)

ในปี 2560 การขยายตัวของเศรษฐกิจกัมพูชามีการเติบโตร้อยละ 6.8 แม้ว่าลดลงจากปี 2559 ซึ่งเติบโตร้อยละ 7.2 แต่การส่งออกไปยังกัมพูชายังคงเพิ่มขึ้น โดยการส่งออกจากไทยไปกัมพูชายังเป็นสินค้าประเภทอุปโภคบริโภคและสินค้าที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเป็นหลัก

(1.2) การนำเข้า : ในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 23,541 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ประมาณร้อยละ 19.4 โดยผักและของปรุงแต่งจากผักเป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงสุด โดยมีมูลค่า 9,874 ล้านบาท คิดเป็นประมาณร้อยละ 41.9 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 6.7 รองลงมา ได้แก่ ถั่วและสายเคเบิล ที่หุ้มฉนวน (3,463 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 4.5) อะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์ (2,904 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 62.8) เสื้อผ้าสำเร็จรูป (1,608 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 58.6) ทองแดงและผลิตภัณฑ์ (873 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 141.7)

ในปี 2560 สินค้านำเข้าจากกัมพูชาหลายรายการยังคงมีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้น เช่น อะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งยังคงมีมูลค่าเพิ่มขึ้นมาตั้งแต่ปี 2559 ซึ่งมูลค่าเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 67.3 และ 156.8 ตามลำดับ

ในปี 2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้าชายแดนกับกัมพูชา 78,187 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 4.2

(2) การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ผ่านด่านศุลกากรที่สำคัญ

เมื่อพิจารณาด้านศุลกากรที่มีมูลค่าการค้าชายแดนในปี 2560 มากกว่า 1 หมื่นล้านบาทต่อปี พบว่ามีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่

(2.1) อันดับที่ 1 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรอรัญประเทศ มีมูลค่าการค้าสูงเป็นอันดับ 4 ของประเทศ ในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 75,151 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.7 สำหรับการส่งออกและนำเข้าในช่วงปี 2560 มีดังนี้

1) การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 11 โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ มีมูลค่า 4,955 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 24.2 รองลงมา ได้แก่ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ (4,696 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 6.3) รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (4,470 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 20) เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ (3,766 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 64.9) และเครื่องจักรกลและส่วนประกอบอื่น ๆ (3,509 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 1.8)

- 2) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 22 โดยสินค้านำเข้าที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ ผักและของปรุงแต่งจากผัก มีมูลค่า 7,104 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 4.6 รองลงมาได้แก่ อะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์ (2,249 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 52.7) เสื้อผ้าสำเร็จรูป (1,201 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 84.1) ทองแดงและผลิตภัณฑ์ (873 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 143) และวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ กึ่งสำเร็จรูปอื่นๆ (690 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 8)

ไทยได้เปรียบดุลการค้า 44,049 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.1

(2.2) **อันดับที่ 2 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรคลองใหญ่** มีมูลค่าการค้าสูงเป็นอันดับ 8 ของประเทศ ในช่วงปี 2559-2560 มูลค่าการค้าลดลงร้อยละ 0.8 โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 33,441 ล้านบาท สำหรับการส่งออกและนำเข้าในช่วงปี 2560 มีดังนี้

- 1) การส่งออกลดลงร้อยละ 1.9 โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ มีมูลค่า 3,574 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 34.9 รองลงมาได้แก่ น้ำตาลทราย (1,878 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 18.4) เครื่องสำอาง เครื่องหอมและสบู (1,455 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 1.3) รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ (1,200 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 11) และน้ำมันสำเร็จรูปอื่น ๆ (1,181 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 196.2)
- 2) การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.3 โดยสินค้านำเข้าที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ ลวดและสายเคเบิล ที่หุ้มฉนวน มีมูลค่า 3,165 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 0.2 รองลงมาได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป (407 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.6) สัตว์น้ำ (374 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 113.8) เสื้อผ้าอื่นๆ (90 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 67.3) และวัสดุทำจากยางอื่นๆ (48 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 38.8)

ไทยได้เปรียบดุลการค้า 24,910 ล้านบาท โดยลดลงจากปีก่อนร้อยละ 3.3

(2.3) **อันดับที่ 3 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรจันทบุรี** มีมูลค่าการค้าสูงเป็นอันดับ 11 ของประเทศ ในช่วงปี 2559-2560 มูลค่าการค้าลดลงร้อยละ 19.3 โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 12,836 ล้านบาท สำหรับการส่งออกและนำเข้าในช่วงปี 2560 มีดังนี้

- 1) การส่งออกลดลงร้อยละ 19.4 โดยสินค้าส่งออกที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ มีมูลค่า 2,557 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 25.7 รองลงมา ได้แก่ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ (559 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 0.8) ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีอื่นๆ (537 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 166.7) ยางยานพาหนะ (517 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4) และอาหารทะเลแปรรูป (446 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.8)
- 2) การนำเข้าลดลงร้อยละ 17.5 โดยสินค้านำเข้าที่มีมูลค่ามากที่สุดคือ อะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์ มีมูลค่า 651 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 114.4 รองลงมา ได้แก่ ผักและของปรุงแต่งจากผัก (431 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 58.9) ัญพืช (64 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 66.2) ผลไม้อื่นๆ และของปรุงแต่งจากผลไม้ (54 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.9) และพืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์ (13 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 26.2)

ไทยได้เปรียบดุลการค้า 10,375 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 19.7

ตารางที่ 3 : ด้านที่มีมูลค่าการค้าขายแดนในปี 2560 สูงสุด 10 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ	ด้านศุลกากร	2556	2557	2558	2559	2560	อัตรา เปลี่ยนแปลง เฉลี่ย ปี 56 - 60 (%)	อัตรา เปลี่ยนแปลง ปี 59 - 60 (%)
1	ด้านสะเดา (จ.สงขลา)	330,023	348,777	324,934	332,789	348,824	1.5	4.8
2	ด้านปาดังเบซาร์ (จ.สงขลา)	163,309	151,888	154,618	159,037	204,019	6.5	28.3
3	ด้านแม่สอด (จ.ตาก)	46,402	63,583	72,215	84,540	79,517	15.4	-5.9
4	ด้านอรัญประเทศ (จ.สระแก้ว)	59,652	74,772	77,173	66,670	75,151	6.9	12.7
5	ด้านสังขละบุรี (จ.กาญจนบุรี)	114,647	116,567	112,532	70,270	64,448	-11.9	-8.3
6	ด้านมุกดาหาร (จ.มุกดาหาร)	30,444	39,326	53,943	62,075	63,555	21.0	2.4
7	ด้านหนองคาย (จ.หนองคาย)	57,243	60,128	61,621	64,047	60,081	1.3	-6.2
8	ด้านคลองใหญ่ (จ.ตราด)	26,814	29,639	31,819	33,714	33,441	5.8	-0.8
9	ด้านระนอง (จ.ระนอง)	21,954	20,000	18,532	19,524	25,800	5.3	32.1
10	ด้านทุ่งช้าง (จ.น่าน)	4,451	6,766	10,368	20,894	25,626	57.4	22.7

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

ตารางที่ 4 : มูลค่าการค้าชายแดนรายภาคและอัตราการขยายตัว

รายการ	ปี					อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (56-60) (%)	อัตราการขยายตัวช่วงปี (59-60) (%)
	2556	2557	2558	2559	2560		
ทั้งประเทศ							
มูลค่าการค้า	925,406	990,409	1,006,301	1,013,209	1,081,274	4.0	6.7
ส่งออก	560,870	590,664	589,140	605,162	654,414	4.0	8.1
นำเข้า	364,535	399,745	417,161	408,047	426,860	4.1	4.6
ดุลการค้า	196,335	190,919	171,979	197,115	227,553	4.3	15.4
ภาคใต้							
มูลค่าการค้า	523,645	528,469	504,850	520,834	590,429	3.2	13.4
ส่งออก	308,958	294,055	267,532	273,507	332,783	2.5	21.7
นำเข้า	214,687	234,414	237,318	247,327	257,646	4.7	4.2
ดุลการค้า	94,270	59,641	30,215	26,181	75,136	21.9	187.0
ภาคตะวันตก							
มูลค่าการค้า	114,836	116,693	112,655	70,471	64,933	-11.8	-7.9
ส่งออก	1,783	1,528	1,218	800	701	-20.3	-12.4
นำเข้า	113,052	115,165	111,437	69,671	64,232	-11.7	-7.8
ดุลการค้า	-111,269	-113,637	-110,219	-68,870	-63,531	11.5	7.8
ภาคเหนือ							
มูลค่าการค้า	75,921	98,596	114,343	136,731	135,029	16.0	-1.2
ส่งออก	72,203	93,618	107,089	114,981	108,420	11.4	-5.7
นำเข้า	3,718	4,978	7,254	21,750	26,609	75.4	22.3
ดุลการค้า	68,485	88,639	99,835	93,231	81,811	5.8	-12.2
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							
มูลค่าการค้า	118,867	134,822	152,561	168,892	168,869	9.3	0.0
ส่งออก	95,780	107,598	110,916	117,831	112,129	4.2	-4.8
นำเข้า	23,087	27,224	41,645	51,061	57,325	26.4	12.3
ดุลการค้า	72,693	80,374	69,270	66,770	66,760	-1.7	0.0
ภาคตะวันออก							
มูลค่าการค้า	92,137	111,830	121,892	116,281	121,429	7.5	4.4
ส่งออก	82,147	93,866	102,385	98,042	100,381	5.4	2.4
นำเข้า	9,991	17,964	19,507	18,238	21,047	24.3	15.4
ดุลการค้า	72,156	75,902	82,878	79,804	79,334	2.5	-0.6

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

1.3 การค้าชายแดนรายภาค

การค้าชายแดนรายภาคจำแนกเป็น 5 ภาค ได้แก่ (1) การค้าชายแดนผ่านภาคใต้ ซึ่งเป็นการค้ากับประเทศมาเลเซีย และเมียนมา (2) การค้าชายแดนผ่านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นการค้ากับประเทศ สปป.ลาว และกัมพูชา (3) การค้าชายแดนผ่านภาคเหนือ ซึ่งเป็นการค้ากับประเทศเมียนมา และ สปป.ลาว (4) การค้าชายแดนผ่านภาคตะวันออก ซึ่งเป็นการค้ากับประเทศกัมพูชา และ (5) การค้าชายแดนผ่านภาคตะวันตก ซึ่งเป็นการค้ากับประเทศเมียนมา

1.3.1 ภาคใต้ : ภาคใต้มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุด โดยปี 2560 มีมูลค่าการค้า 590,429 ล้านบาท และในช่วงปี 2556-2560 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.2 ต่อปี และมูลค่าการค้าในปี 2560 เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 13.4 รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่าการค้า 168,869 ล้านบาท ภาคเหนือ (135,029 ล้านบาท) ภาคตะวันออก (121,429 ล้านบาท) และภาคตะวันตก (64,933 ล้านบาท)

(1) **มูลค่าการส่งออก :** ภาคใต้มีมูลค่าการส่งออกสูงสุด โดยในปี 2560 มีมูลค่าการส่งออก 332,783 ล้านบาท รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่า 112,129 ล้านบาท ภาคเหนือ (108,420 ล้านบาท) ภาคตะวันออก (100,381 ล้านบาท) และภาคตะวันตก (701 ล้านบาท) อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2556 – 2558 มูลค่าการส่งออกของภาคใต้ลดลงแต่เพิ่มขึ้นในช่วงปี 2559 – 2560

(2) **มูลค่าการนำเข้า :** ภาคใต้มีมูลค่าการนำเข้าสูงสุด โดยในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้า 257,646 ล้านบาท รองลงมา ได้แก่ ภาคตะวันตก (64,232 ล้านบาท) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (57,325 ล้านบาท) ภาคเหนือ (26,609 ล้านบาท) และภาคตะวันออก (21,047 ล้านบาท) โดยในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ภาคใต้ได้เปรียบดุลการค้าสูงสุด โดยในปี 2560 ได้เปรียบดุลการค้า 75,136 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2556-2559 ความได้เปรียบดุลการค้าลดลงมาโดยตลอด โดยลดลงจาก 94,270 ล้านบาท ในปี 2556 เหลือ 26,181 ล้านบาท ในปี 2559 เนื่องจากการส่งออกลดลง ขณะที่การนำเข้าสูงขึ้น จนถึงในปี 2560 จึงได้เปรียบดุลการค้าเพิ่มขึ้นเนื่องจากการส่งออกเพิ่มขึ้นสูงกว่าการนำเข้ามาก

การค้าชายแดนในภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นการค้ากับมาเลเซีย โดยคิดเป็นประมาณร้อยละ 96 ซึ่งค้าขายผ่าน จ.สงขลา ยะลา นราธิวาส สตูล และปัตตานี และเป็นการค้ากับเมียนมาเพียงประมาณร้อยละ 4 ซึ่งค้าขายผ่าน จ.ระนอง โดยในช่วงปี 2556-2560 มูลค่าการค้ากับเมียนมาเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 5.3 ต่อปี การส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 1 ต่อปี และการนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยประมาณร้อยละ 55.3 ต่อปี ส่งผลให้ภาคใต้ได้เปรียบดุลการค้าลดลงเฉลี่ยประมาณร้อยละ 4.1 ต่อปี

ตารางที่ 5 : มูลค่าการค้าชายแดนภาคใต้และอัตราการขยายตัว

รายการ	ปี					อัตราการขยายตัวเฉลี่ย ต่อปี (56-60) (%)	อัตราการขยายตัวช่วง ปี (59-60) (%)
	2556	2557	2558	2559	2560		
ภาคใต้							
มูลค่าการค้ารวม	523,645	528,469	504,850	520,834	590,429	3.2	13.4
ส่งออก	308,958	294,055	267,532	273,507	332,783	2.5	21.7
นำเข้า	214,687	234,414	237,318	247,327	257,646	4.7	4.2
ดุลการค้า	94,270	59,641	30,215	26,181	75,136	21.9	187.0
ภาคใต้-มาเลเซีย							
มูลค่าการค้า	501,690	508,223	486,318	501,307	564,629	3.2	12.6
ส่งออก	288,339	275,560	250,598	258,109	312,458	2.6	21.1
นำเข้า	213,351	232,663	235,720	243,198	252,171	4.3	3.7
ดุลการค้า	74,989	42,896	14,877	14,911	60,286	49.1	304.3
ภาคใต้-เมียนมา							
มูลค่าการค้า	21,955	20,246	18,532	19,526	25,800	5.3	32.1
ส่งออก	20,618	18,495	16,935	15,398	20,325	1.0	32.0
นำเข้า	1,336	1,750	1,597	4,128	5,475	53.3	32.6
ดุลการค้า	19,282	16,745	15,338	11,270	14,850	-4.1	31.8

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

1.3.2 ภาคเหนือ : มูลค่าการค้าของภาคเหนือเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปี 2556-2560 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 16 ต่อปี มูลค่าการค้าส่วนใหญ่มาจากการส่งออก และการค้าส่วนใหญ่เป็นการค้ากับเมียนมา โดยในปี 2560 มูลค่าการค้ากับเมียนมาคิดเป็น 93,598 ล้านบาท ขณะที่เป็นการค้ากับ สปป.ลาว 41,431 ล้านบาท

(1) **มูลค่าการส่งออก :** ในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 11.4 ต่อปี โดยในช่วงปี 2556-2559 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องแต่ลดลงเล็กน้อยในปี 2560 ซึ่งการส่งออกมีมูลค่า 108,420 ล้านบาท การส่งออกของภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นการส่งออกไปยังเมียนมา โดยในช่วงปี 2556-2560 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 12.1 ต่อปี ซึ่งในปี 2560 มีมูลค่า 87,940 ล้านบาท สำหรับการส่งออกไปยังสปป.ลาว ในปี 2560 มีมูลค่า 20,480 ล้านบาท โดยในช่วงปี 2556-2558 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น แต่ในช่วงปี 2559 - 2560 มูลค่าการส่งออกลดลง โดยรวมในช่วงปี 2556 – 2560 การส่งออกไปยัง สปป.ลาวขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 9.3 ต่อปี

(2) **มูลค่าการนำเข้า :** ในช่วงปี 2556 – 2558 มูลค่าการนำเข้ามีมูลค่าน้อยเมื่อเทียบกับการส่งออกแต่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในช่วงปี 2559 - 2560 โดยในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้า 26,609 ล้านบาท ในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 75.4 ต่อปี

ภาคเหนือได้เปรียบดุลการค้าอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2556-2558 และลดลงเล็กน้อยในช่วงปี 2559 - 2560 การได้เปรียบดุลการค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.8 ต่อปี โดยในปี 2560 ได้เปรียบดุลการค้า 81,811 ล้านบาท ซึ่งการได้เปรียบดุลการค้าส่วนใหญ่เกิดจากการค้ากับเมียนมา โดยในปี 2560 ได้เปรียบดุลการค้ากับเมียนมา 82,283 ล้านบาท และเสียเปรียบดุลการค้ากับ สปป.ลาว 472 ล้านบาท

ตารางที่ 6 : มูลค่าการค้าขายแดนภาคเหนือและอัตราการขยายตัว

รายการ	ปี					อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (56-60) (%)	อัตราการขยายตัวช่วงปี (59-60) (%)
	2556	2557	2558	2559	2560		
ภาคเหนือ							
มูลค่าการค้ารวม	75,921	98,596	114,343	136,731	135,029	16.0	-1.2
ส่งออก	72,203	93,618	107,089	114,981	108,420	11.4	-5.7
นำเข้า	3,718	4,978	7,254	21,750	26,609	75.4	22.3
ดุลการค้า	68,485	88,639	99,835	93,231	81,811	5.8	-12.2
ภาคเหนือ-เมียนมา							
มูลค่าการค้า	60,169	78,771	86,737	97,910	93,598	12.4	-4.4
ส่งออก	57,045	73,983	82,626	93,071	87,940	12.1	-5.5
นำเข้า	3,124	4,787	4,111	4,839	5,657	18.4	16.9
ดุลการค้า	53,921	69,196	78,515	88,232	82,283	11.9	-6.7
ภาคเหนือ-สปป.ลาว							
มูลค่าการค้า	15,751	19,825	27,606	38,821	41,431	28.1	6.7
ส่งออก	15,158	19,634	24,463	21,910	20,480	9.3	-6.5
นำเข้า	594	191	3142.8325	16,911	20,952	485.2	-23.9
ดุลการค้า	14,564	19,443	21,320	4,998	-472	19.0	-109.4

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

1.3.3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : มูลค่าการค้ารวมจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีมูลค่า 169,454 ล้านบาท การค้ากับ สปป.ลาว เป็นส่วนสำคัญของการค้าของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการค้ากับสปป.ลาว ในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 165,615 ล้านบาท ขณะที่มูลค่าการค้ากับกัมพูชามีเพียง 3,840 ล้านบาท

- (1) **มูลค่าการส่งออก :** เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2556-2559 และลดลงในปี 2560 โดยในช่วงปี 2556 -2560 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.2 ต่อปี ในปี 2560 มีมูลค่าการส่งออก 112,129 ล้านบาท และเป็นการส่งออกไปยัง สปป.ลาว ถึง 110,783 ล้านบาท ขณะที่การส่งออกไปยังกัมพูชาในปี 2560 มีเพียง 1,346 ล้านบาท โดยในช่วงปี 2556-2560 มูลค่าการส่งออกไปยังกัมพูชาลดลงเฉลี่ยร้อยละ 2.3 ต่อปี
- (2) **มูลค่าการนำเข้า :** เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2556-2560 โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 26.4 ต่อปี ซึ่งการนำเข้าในปี 2560 มีมูลค่า 57,325 ล้านบาท โดยเป็นการนำเข้าจาก สปป. ลาว 54,832 ล้านบาท และการนำเข้าจากกัมพูชาเพียง 2,493 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม การนำเข้าจากกัมพูชาเพิ่มสูงเฉลี่ยถึงร้อยละ 112.2 ต่อปี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้เปรียบดุลการค้ากับสปป.ลาว แต่เสียเปรียบดุลการค้าให้กับกัมพูชา โดยในปี 2560 ได้เปรียบดุลการค้ากับ สปป.ลาว 55,951 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2556-2560 การได้เปรียบดุลการค้าลดลงเฉลี่ยร้อยละ 5.2 ต่อปี ขณะที่ในปี 2560 เสียเปรียบดุลการค้าให้กับกัมพูชา 1,147 ล้านบาท แต่การเสียเปรียบดุลการค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 42.2 ต่อปี

ตารางที่ 7 : มูลค่าการค้าชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและอัตราการขยายตัว

รายการ	ปี					อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (56-60) (%)	อัตราการขยายตัวช่วงปี (59-60) (%)
	2556	2557	2558	2559	2560		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ							
มูลค่าการค้ารวม	118,867	134,822	152,561	168,892	169,454	9.4	0.3
ส่งออก	95,780	107,598	110,916	117,831	112,129	4.2	-4.8
นำเข้า	23,087	27,224	41,645	51,061	57,325	26.4	12.3
ดุลการค้า	72,693	80,374	69,270	66,770	54,804	-6.2	-17.9
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ-สปป.ลาว							
มูลค่าการค้า	116,445	131,640	149,375	164,122	165,615	9.3	0.9
ส่งออก	93,503	104,685	108,609	114,531	110,783	4.5	-3.3
นำเข้า	22,942	26,955	40,766	49,591	54,832	25.2	10.6
ดุลการค้า	70,561	77,730	67,843	64,940	55,951	-5.2	-13.8
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ-กัมพูชา							
มูลค่าการค้า	2,422	3,183	3,187	4,770	3,840	15.4	-19.5
ส่งออก	2,277	2,913	2,307	3,300	1,346	-2.3	-59.2
นำเข้า	145	270	879	1,470	2,493	112.2	69.6
ดุลการค้า	2,132	2,644	1,428	1,830	-1,147	42.2	-162.7

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

1.3.4 ภาคตะวันออก : มูลค่าการค้าชายแดนของภาคตะวันออกมีความผันผวน โดยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2556-2558 ลดลงในปี 2559 และเพิ่มขึ้นในปี 2560 ซึ่งโดยรวมในช่วงปี 2556 - 2560 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 7.5 ต่อปี และในปี 2560 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 4.4 โดยมีมูลค่าการค้า 121,429 ล้านบาท ซึ่งมูลค่าการค้าส่วนใหญ่มาจากการส่งออก และการค้าทั้งหมดเป็นการค้ากับกัมพูชา

(1) **มูลค่าการส่งออก : มูลค่าการส่งออกมีความผันผวน** โดยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2556-2558 และลดลงในปี 2559 และเพิ่มขึ้นในปี 2560 ซึ่งโดยรวมในช่วงปี 2556-2560 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.4 ต่อปี และในปี 2560 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 2.4 โดยมีมูลค่าการส่งออก 100,381 ล้านบาท

(2) **มูลค่าการนำเข้า : มูลค่าการนำเข้ามีความผันผวน** โดยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2556 -2558 และลดลงในปี 2559 และเพิ่มขึ้นในปี 2560 ซึ่งโดยรวมในช่วงปี 2556-2560 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 24.3 ต่อปี และในปี 2560 มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 15.4 โดยมีมูลค่าการนำเข้า 21,047 ล้านบาท

การได้เปรียบดุลการค้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปี 2556-2560 การได้เปรียบดุลการค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.5 ต่อปี โดยในปี 2560 ได้เปรียบดุลการค้า 79,334 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 0.6

ตารางที่ 8 : มูลค่าการค้าชายแดนภาคตะวันออกและอัตราการขยายตัว

รายการ	ปี					อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (56-60) (%)	อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (59-60) (%)
	2556	2557	2558	2559	2560		
ภาคตะวันออก-กัมพูชา							
มูลค่าการค้ารวม	92,137	111,830	121,892	116,281	121,429	7.5	4.4
ส่งออก	82,147	93,866	102,385	98,042	100,381	5.4	2.4
นำเข้า	9,991	17,964	19,507	18,238	21,047	24.3	15.4
ดุลการค้า	72,156	75,902	82,878	79,804	79,334	2.5	-0.6

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

1.3.5 ภาคตะวันตก : มูลค่าการค้าในช่วงปี 2556-2560 ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยลดลงเฉลี่ยร้อยละ 11.8 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่า 64,933 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 7.9

(1) มูลค่าการส่งออก : มูลค่าการส่งออกลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปี 2556-2560 มูลค่าการส่งออกลดลงเฉลี่ยร้อยละ 20.3 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่าส่งออก 701 ล้านบาท ซึ่งลดลงจาก 1,783 ล้านบาท ในปี 2556

(2) มูลค่าการนำเข้า : มูลค่าการนำเข้าเป็นส่วนสำคัญของมูลค่าการค้า โดยมูลค่าการนำเข้าสูงกว่ามูลค่าการส่งออกอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2556-2560 มูลค่าการนำเข้าลดลงเฉลี่ยร้อยละ 11.7 ต่อปี ซึ่งในปี 2560 มีการนำเข้า 64,232 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าก๊าซธรรมชาติผ่าน จ.กาญจนบุรี ซึ่งลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 7.8

ภาคตะวันตกเสียเปรียบดุลการค้ากับเมียนมาโดยตลอด โดยในปี 2560 เสียเปรียบดุลการค้า 63,531 ล้านบาท เนื่องจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2556-2560 การเสียเปรียบดุลการค้าลดลงเฉลี่ยร้อยละ 11.5 ต่อปี

ตารางที่ 9 : มูลค่าการค้าชายแดนภาคตะวันตกและอัตราการขยายตัว

รายการ	ปี					อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (56-60) (%)	อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (59-60) (%)
	2556	2557	2558	2559	2560		
ภาคตะวันตก-เมียนมา							
มูลค่าการค้ารวม	114,836	116,693	112,655	70,471	64,933	-11.8	-7.9
ส่งออก	1,783	1,528	1,218	800	701	-20.3	-12.4
นำเข้า	113,052	115,165	111,437	69,671	64,232	-11.7	-7.8
ดุลการค้า	-111,269	-113,637	-110,219	-68,870	-63,531	11.5	7.8

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

1.4 การค้าชายแดนในระยะต่อไป

การค้าชายแดนของไทยในระยะต่อไปต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของการพัฒนาในประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งเป็นทั้งปัจจัยที่สนับสนุนและข้อจำกัดต่อการค้าชายแดนของไทย นอกจากนี้ประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกับไทยแต่ละประเทศมีนโยบายการพัฒนาและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน โดยในปี 2560 มาเลเซียได้เริ่มดำเนินการโครงการ Digital Free Trade Zone (DFTZ) เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับ SMEs ในการใช้ประโยชน์จากการเติบโตของเศรษฐกิจบนโลกอินเทอร์เน็ต การสร้างนวัตกรรม และกิจกรรมการค้าพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ข้ามพรมแดน โดยดำเนินการร่วมกับบริษัท Alibaba ของจีน เพื่อผลักดันให้มาเลเซียกลายเป็น DFTZ แห่งแรกนอกประเทศจีน โดยคาดว่า DFTZ จะทำให้ผู้ประกอบการมาเลเซียมีโอกาสทางการค้าที่เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะการขยายตลาดในจีน

นอกจากนี้ มาเลเซียมีโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนาดใหญ่หลายโครงการที่จะเริ่มในปี 2561 เช่น โครงการรถไฟความเร็วสูงกัวลาลัมเปอร์-สิงคโปร์ โครงการรถไฟฟ้ามหานครยะโฮร์บารู เพื่อเชื่อมโยงกับสิงคโปร์ รวมทั้งโครงการทางรถไฟสายชายฝั่งตะวันออก (East Coast Rail Link: ECRL) เชื่อมโยงเส้นทางจากสถานีรถไฟตุ้มปุต (อยู่ในรัฐกลันตัน ห่างจากชายแดนไทยบริเวณด่านตาบา อ.ตากใบ จ.นราธิวาส ซึ่งอยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส) ประมาณ 16 กิโลเมตร - Kuantan Port (ซึ่งใช้สำหรับขนส่งในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีเข้ามายังรัฐปะหัง) - Port Klang (ท่าเรือหลักของมาเลเซียในรัฐสลังงอร์) รวมทั้ง มาเลเซียมีนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมที่เน้นฐานความรู้ การสร้างนวัตกรรม และการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งจะเป็นโอกาสให้การส่งออกสินค้าชั้นกลางของไทยไปยังมาเลเซียขยายตัวมากขึ้น ตลอดจนการพัฒนาเมืองโกตาปุตรา รัฐเคดาห์ ซึ่งอยู่ติดกับแนวชายแดนไทย (ด่านบ้านประกอบ อ.นาทวี จ.สงขลา) เป็นเมืองยาง (Rubber City) ซึ่งจะทำให้มาเลเซียต้องการวัตถุดิบเพื่อป้อนอุตสาหกรรมที่มากขึ้นในระยะต่อไป และการพัฒนาโครงการ Chuping Valley Industrial Area (CVIA) ซึ่งตั้งอยู่ในรัฐเปอร์ลิส (ตรงข้ามด่านปาดังเปซาร์ อ.สะเดา จ.สงขลา) ซึ่งเป็นแผนการดำเนินงานเพื่อให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมไฮเทคทั้งด้านพลังงาน ยานยนต์และการเกษตร

ในช่วงปี 2559 - 2563 แผนพัฒนาเศรษฐกิจมาเลเซียฉบับที่ 11 ได้ให้ความสำคัญกับภาคบริการ และธุรกิจก่อสร้างเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยพัฒนาเมืองสำคัญของประเทศ 4 แห่ง ได้แก่ กัวลาลัมเปอร์ ยะโฮร์บารู กูชิง และโกตากินะปะลูลู ซึ่งจะก่อสร้างที่פקอาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อยถึงปานกลาง พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะให้เพียงพอและเชื่อมโยงระบบขนส่งต่างๆ รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในชนบท ซึ่งในปี 2560 เศรษฐกิจของมาเลเซียเติบโตถึงร้อยละ 5.9 ดังนั้นประเทศไทยควรติดตามข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาในมาเลเซีย และพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ท้องถิ่นในภาคใต้เพื่อเชื่อมโยงโอกาสในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจกับมาเลเซีย และระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมให้สามารถใช้ประโยชน์จากการพัฒนาในฝั่งมาเลเซีย รวมทั้งพัฒนาระบบการอำนวยความสะดวกด้านการผ่านแดนและโลจิสติกส์ที่ทันสมัย เพื่อใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการค้าชายแดนได้อย่างเหมาะสม

สำหรับในส่วนของประเทศไทยได้มีแผนพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลาซึ่งตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ชายแดนอำเภอสะเดา โดยจะพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจแห่งใหม่ในภาคใต้ ซึ่งรัฐสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและเขตอุตสาหกรรม รวมทั้งการให้สิทธิประโยชน์และมาตรการอื่นๆ ที่จะสนับสนุนการลงทุน โดยมีโครงสร้างพื้นฐานสำคัญซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ เช่น การก่อสร้างจุดผ่านแดนสะเดาแห่งใหม่ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาความแออัดของการขนส่งและการเดินทางข้ามแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย

ที่มีในปัจจุบัน การพัฒนา Motorway ระหว่างหาดใหญ่-สะเดา ซึ่งเมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จจะทำให้การขนส่งระหว่างหาดใหญ่-สะเดามีความรวดเร็วและปลอดภัยขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ยังเป็นอุปสรรคต่อการค้าชายแดนของไทยทั้งด้านการจับจ่ายซื้อสินค้า การทำธุรกิจการค้าและการลงทุนบริเวณชายแดน นอกจากนี้ด้านศุลกากรสะเดาซึ่งเป็นช่องทางการค้าสำคัญยังคงมีความแออัดในการขนส่งข้ามแดน

สำหรับ**เมียนมา** ปัจจุบันมีนโยบายเปิดประเทศซึ่งสนับสนุนให้มีการลงทุนจากต่างประเทศและการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งได้ประกาศพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษหลัก จากเดิม 3 แห่ง (ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษติละวา เขตเศรษฐกิจพิเศษเจ้าก์ผู่ และเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย) เพิ่มขึ้นเป็น 7 แห่ง โดยมี 2 แห่งที่อยู่ใกล้และติดกับชายแดนไทย ได้แก่ เขตเศรษฐกิจพิเศษผะอัน และเขตเศรษฐกิจพิเศษเมียวดี ซึ่งจะเพิ่มความต้องการสินค้าจากต่างประเทศมากขึ้น นอกจากนี้ได้ปรับปรุงนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่เปิดกว้างมากขึ้น โดยอนุญาตให้นักลงทุนต่างด้าวถือหุ้นได้ทั้งหมดในธุรกิจที่เมียนมาต้องการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี เช่น ธุรกิจสื่อสาร อุตสาหกรรมการผลิต และธุรกิจพลังงาน รวมทั้งเปิดโอกาสให้บริษัทต่างชาติที่ร่วมทุนกับบริษัทท้องถิ่นสามารถลงทุนในสาขาการขายปลีก รวมทั้งซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์อย่างกึ่งได้ และธนาคารกลางแห่งเมียนมายังได้ออกประกาศอนุญาตให้ธนาคารต่างชาติสามารถให้บริการด้านการเงินเพื่อการส่งออกเพื่อให้บริษัทท้องถิ่นสามารถเข้าถึงแหล่งทุนมากขึ้น ดังนั้น จึงเป็นสัญญาณที่ดีสำหรับเศรษฐกิจเมียนมาที่เปิดโอกาสให้มีการลงทุนจากต่างประเทศได้สะดวกยิ่งขึ้น ซึ่งจะสนับสนุนการค้าชายแดนไทย-เมียนมาให้ขยายตัวมากขึ้น อีกทั้งเมียนมาได้เร่งผลักดันการพัฒนาด้านท่าซีเหล็ก-แม่สายให้เป็นตลาดศูนย์กลางการค้าอินโดจีนและการท่องเที่ยว ซึ่งจะสนับสนุนให้เป็นช่องทางในการขนส่งสินค้าในเส้นทางแม่สาย-ท่าซีเหล็ก-เชียงตุง-ไม้นละ (Mong La)-สิบสองปันนา (จีน) และเส้นทางแม่สาย-ท่าซีเหล็ก-เชียงตุง-ตองจี (เมืองหลวงของรัฐบาล) ซึ่งจะทำให้การค้าและการท่องเที่ยวขยายตัวมากขึ้นในอนาคต ในปี 2560 แม้การเติบโตของเศรษฐกิจเมียนมาจะชะลอตัวลง แต่ยังมีอัตราการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 5.9

ที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาโครงการขนส่งเชื่อมโยงระหว่างไทย-เมียนมาหลายโครงการ โดยเฉพาะเส้นทางในฝั่งเมียนมาระหว่างเมียวดี (ตรงข้ามอำเภอแม่สอด) – ย่างกุ้ง โดยช่วงเชิงเขาตะนาวศรี – กอกะเร็กซึ่งเป็นช่วงที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการขนส่งได้ก่อสร้างแล้วเสร็จเมื่อเดือนสิงหาคม 2558 นอกจากนี้ ไทยและเมียนมาได้ก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา แห่งที่ 2 ณ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2561 ซึ่งจะส่งผลให้การขนส่งข้ามแดนระหว่างแม่สอด-เมียวดี (เมียนมา) มีความสะดวกและรวดเร็วขึ้นในอนาคต รวมทั้งการพัฒนาสนามบินแม่สอดให้สามารถรองรับเครื่องบิน Boeing 737 ซึ่งจะช่วยสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจในฝั่งไทยและฝั่งเมียนมาทั้งในส่วนของขนส่งและการขยายตลาด นอกจากนี้ ไทยได้พัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก (แม่สอด) ซึ่งจะเป็นฐานเศรษฐกิจแห่งใหม่ของประเทศและสามารถจะพัฒนาเป็นฐานการผลิตร่วม (Co-production) กับเขตการค้าและอุตสาหกรรมเมียวดีได้ ในอนาคต และการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงรายบริเวณชายแดนอำเภอแม่สาย เชียงแสน และเชียงของ ซึ่งจะสนับสนุนให้เกิดการลงทุนซึ่งจะใช้วัตถุดิบทั้งในประเทศไทยและจากเมียนมา การค้าระหว่างไทย-เมียนมาและประเทศอื่นที่อยู่ใกล้เคียง และการจ้างงานทั้งแรงงานไทยและเมียนมา

ในส่วนของ **สปป.ลาว** ในปี 2560 เศรษฐกิจยังคงมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในระดับสูงโดยขยายตัวร้อยละ 6.7 เนื่องจากการค้าการลงทุนและการขยายตัวของเมือง เช่น จำนวนรถทุกประเภทในเวียงจันทน์ ในปี 2560 เพิ่มขึ้นถึงประมาณ 8 แสนคัน การก่อสร้างห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่หลายโครงการ

ในเวียงจันทน์ที่แสดงให้เห็นแนวโน้มกำลังซื้อของคนในประเทศที่กำลังเพิ่มขึ้น การขยายอาคาร สนามบินนานาชาติเวียงจันทน์ที่จะแล้วเสร็จในปี 2561 ซึ่งจะทำให้สามารถรองรับผู้โดยสารได้ 3 ล้านคน (จากเดิมที่สามารถรองรับได้ 1.5 ล้านคน) และโครงการรถไฟความเร็วสูงจีน - สปป.ลาว จากคุนหมิงถึงเวียงจันทน์ ซึ่งจะแล้วเสร็จในปี 2564 โครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าหลายแห่ง ซึ่งปัจจุบัน สปป.ลาวเป็นประเทศผู้ส่งออกพลังงานไฟฟ้าสำคัญในอาเซียน โดยส่งออกพลังงานไฟฟ้ามายังไทย เป็นหลัก ส่วนที่เหลือจะส่งไปเวียดนาม และกัมพูชา และในอนาคต สปป.ลาว มีแผนจะส่งออกพลังงาน ไฟฟ้าไปยังเมียนมาด้วย ดังนั้นจะทำให้มีความต้องการในการนำเข้าวัสดุก่อสร้างและอุปกรณ์ที่เป็น ส่วนประกอบในภาคอุตสาหกรรมจำนวนมาก นอกจากนี้ สปป.ลาวได้พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ หลายแห่ง เช่น ผังตรงข้ามเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายมีเขตพัฒนารวมไชยเชษฐา เขตเศรษฐกิจ เฉพาะบึงธาตุหลวง เขตเศรษฐกิจเฉพาะเวียงจันทน์-ลองแกงห์ เขตเศรษฐกิจเฉพาะดงโพสี และ เขตเศรษฐกิจจำเพาะเวียงจันทน์-โนนทอง ในนครหลวงเวียงจันทน์ ผังตรงข้ามเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษมุกดาหารมีเขตเศรษฐกิจพิเศษสะพาน - เซโน แขวงสะพานนะเขต ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับ เขตเศรษฐกิจและการค้าพิเศษลาวบาวของประเทศเวียดนาม และผังตรงข้ามเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ นครพนมมีเขตเศรษฐกิจจำเพาะท่าแขก แขวงคำม่วน และเขตเศรษฐกิจเฉพาะภูเขียวซึ่งอยู่ระหว่าง ดำเนินการ :7) การพัฒนาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างชัดเจนของสปป.ลาว ดังนั้น จากภาพรวมการพัฒนาของสปป.ลาว จะเป็นโอกาสสำหรับไทยในการพัฒนาการค้าชายแดน ไปพร้อมกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสปป.ลาว

สำหรับกัมพูชา ในปี 2560 เศรษฐกิจยังคงเติบโตในระดับสูงที่ร้อยละ 6.8 จากการส่งออกที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.3 และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่มากขึ้นถึงร้อยละ 21.5 ในส่วนของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริเวณชายแดน กัมพูชาได้ปรับปรุงถนนช่วงอำเภอสรีโสภณ - ด่านชายแดนปอยเปต (ระยะทาง 49 กิโลเมตร) ที่ได้รับเงินทุนสนับสนุนจากจีน ซึ่งจะช่วยให้การขนส่งระหว่างด่านบ้านคลองลึก อำเภอรัญประเทศไปยังพนมเปญมีความสะดวกมากขึ้น และการเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟจากสถานีอรัญประเทศที่ ด่านคลองลึกกับสถานีรถไฟปอยเปต ในจังหวัดบันเตียเมียนเจยของกัมพูชา ซึ่งอยู่ระหว่างการก่อสร้าง คาดว่าจะเปิดดำเนินการได้ในปี 2561 นอกจากนี้การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว และการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราดจะสนับสนุนการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวระหว่างกันให้มี มากขึ้น รวมทั้งการเปิดจุดผ่านแดนแห่งใหม่ ณ บ้านหนองเอี่ยน (สระแก้ว) - สตึงบท จะช่วยแก้ปัญหา ความแออัดของการขนส่งข้ามแดน ณ ด่านที่มีในปัจจุบัน สำหรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราดสามารถ เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษเกาะกงของกัมพูชา ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับเมืองสำคัญทั้งของไทยและ กัมพูชา ปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างไทยและประเทศกัมพูชาอยู่ในระดับที่ดีส่งผลให้ความมั่นคง บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชามีเสถียรภาพมากขึ้น และสินค้าไทยเป็นที่ยอมรับของคนกัมพูชาทั้งในด้าน คุณภาพและราคา ประกอบกับแนวโน้มเศรษฐกิจกัมพูชาที่กำลังเติบโตอย่างต่อเนื่องจะเป็นโอกาสสำหรับ ไทยในการขยายการค้าและการลงทุนในกัมพูชาต่อไป อย่างไรก็ตาม การค้าชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชา ยังมีปัญหาอุปสรรค เช่น การค้าบริเวณชายแดนส่วนใหญ่ไม่มีการทำสัญญาและไม่ผ่านระบบธนาคาร เนื่องจากค่าบริการสูงและมีความล่าช้า ถนนในกัมพูชายังไม่พร้อมรองรับการขนส่งซึ่งส่งผลให้การขนส่ง สินค้าใช้เวลานาน สินค้าชำรุดเสียหายและค่าขนส่งที่มีราคาสูง

ปัจจุบันทุกประเทศอยู่ระหว่างการปรับตัวเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากการมีพื้นที่ติดกับประเทศ เพื่อนบ้านและการเข้าอยู่ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เช่น การปรับปรุงเส้นทางการขนส่ง

ในประเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่ง การปรับปรุงกฎระเบียบทางการค้าระหว่างประเทศให้เป็นมาตรฐานสากลมากขึ้น การพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการสนับสนุนการลงทุน ซึ่งรวมถึงการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทั้งของไทยและประเทศเพื่อนบ้านบริเวณพื้นที่ชายแดน และการปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อยกระดับการพัฒนาประเทศ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการขยายตัวของการค้าชายแดนให้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม ในระยะต่อไปฐานการผลิตจะย้ายไปยังพื้นที่ชายแดนและประเทศเพื่อนบ้านที่มีค่าแรงต่ำกว่ามากขึ้น และเมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชาจะสามารถผลิตสินค้าพื้นฐานซึ่งไทยเคยส่งไปขายได้มากประเภทมากขึ้น ขณะที่มาเลเซียจะผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น ดังนั้นไทยจะต้องติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในประเทศเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิดเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์และเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ข้อมูลและการวิเคราะห์การค้าผ่านแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2560 (มกราคม – ธันวาคม)

2.1 ภาพรวมการค้าผ่านแดนระหว่างปี 2556 – 2560

2.1.1 มูลค่าการค้าผ่านแดน

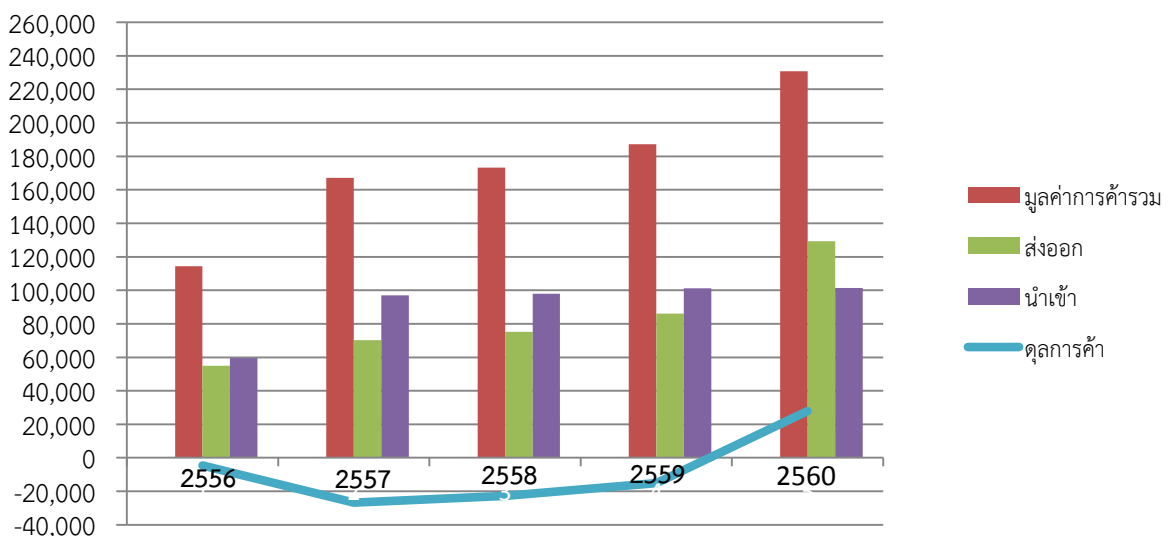
- (1) มูลค่าการค้าผ่านแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในช่วงปี 2556 – 2560 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปี 2556-2560 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 21.2 ต่อปี และในปี 2560 มีมูลค่าการค้าผ่านแดน 237,795 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 26.7
- (2) มูลค่าการค้าผ่านแดนกับจีนตอนใต้ (มณฑลยูนนาน และมณฑลกว่างสือ) มีมูลค่าสูงที่สุด โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 87,124 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 36.6 ของมูลค่าการค้าผ่านแดนกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม (ร้อยละ 33.5) และ สิงคโปร์ (ร้อยละ 29.9)

2.1.2 มูลค่าการส่งออกผ่านแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในช่วงปี 2556 – 2560 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 25.1 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่าส่งออกผ่านแดน 129,860 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 50.8

2.1.3 มูลค่าการนำเข้าผ่านแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในช่วงปี 2556 – 2560 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่านำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 18.5 ต่อปี ซึ่งในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้าผ่านแดน 107,935 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 6.3

แผนภูมิที่ 3 : มูลค่าการค้าผ่านแดนกับประเทศเพื่อนบ้านในช่วงปี 2556 – 2560

มูลค่า (ล้านบาท)

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

2.1.4 ดุลการค้า

- (1) ในปี 2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้าผ่านแดนกับประเทศเพื่อนบ้าน หลังจากในช่วงปี 2556 - 2559 ไทยเสียเปรียบดุลการค้าผ่านแดนกับประเทศเพื่อนบ้านมาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม การเสียเปรียบดุลการค้าลดลงอย่างต่อเนื่อง จนกลับมาได้เปรียบดุลการค้าในปี 2560 โดยในปี 2560 ได้เปรียบดุลการค้า 21,925 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 241.7
- (2) ในปี 2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้ากับเวียดนาม (44,753 ล้านบาท) แต่เสียเปรียบดุลการค้ากับจีนตอนใต้ (12,634 ล้านบาท) และสิงคโปร์ (10,193 ล้านบาท)

ตารางที่ 10 : มูลค่าการค้าผ่านแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2556 – 2560

รายการ	หน่วย : ล้านบาท					อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (2556-2560) (%)	อัตราการขยายตัวช่วงปี 2559-2560 (%)
	2556	2557	2558	2559	2560		
การค้าผ่านแดนรวม							
มูลค่าการค้ารวม	114,478	167,140	173,236	187,661	237,795	21.2	26.7
ส่งออก	54,926	70,160	75,290	86,094	129,860	25.1	50.8
นำเข้า	59,552	96,980	97,946	101,567	107,935	18.5	6.3
ดุลการค้า	-4,627	-26,820	-22,656	-15,473	21,925	-47.7	241.7
จีนตอนใต้							
มูลค่าการค้า	40,971	49,000	60,814	66,143	87,124	21.0	31.7
ส่งออก	23,062	21,122	25,091	22,940	37,245	16.0	62.4
นำเข้า	17,909	27,878	35,723	43,203	49,879	30.0	15.5
ดุลการค้า	5,153	-6,756	-10,632	-20,263	-12,634	-85.4	37.6
เวียดนาม							
มูลค่าการค้า	16,579	47,141	50,662	54,960	79,606	61.3	44.8
ส่งออก	14,298	21,913	27,054	35,962	62,180	45.6	72.9
นำเข้า	2,281	25,228	23,608	18,998	17,427	242.9	-8.3
ดุลการค้า	12,016	-3,316	3,446	16,964	44,753	158.1	163.8
สิงคโปร์							
มูลค่าการค้า	56,928	70,998	61,760	66,558	71,064	6.6	6.8
ส่งออก	17,566	27,125	23,145	27,192	30,435	17.3	11.9
นำเข้า	39,362	43,874	38,615	39,366	40,629	1.2	3.2
ดุลการค้า	-21,796	-16,749	-15,470	-12,174	-10,193	17.1	16.3

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

2.2 การค้าผ่านแดนกับประเทศเพื่อนบ้านรายประเทศ

2.2.1 ไทย – จีนตอนใต้ : มีมูลค่าการค้าผ่านแดนเป็นอันดับ 1 โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 87,124 ล้านบาท รองลงมา ได้แก่ เวียดนาม และสิงคโปร์ ในช่วงปี 2556 – 2560 การค้าผ่านแดนมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 21.0 ต่อปี ประเภทและมูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าระหว่างปี 2556 - 2560 มีดังนี้

ตารางที่ 11 : รายการสินค้าส่งออกผ่านแดนไปยังจีนตอนใต้ 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	มูลค่าปี 60 คิดเป็นร้อยละ
		ม.ค. - ธ.ค. 59	ม.ค. - ธ.ค. 60		
1	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	9,817	21,410	118.1	57.5
2	ยางพารา	829	2,952	256.0	7.9
3	วงจรพิมพ์	1,690	2,055	21.6	5.5
4	มังคุด	1,452	1,590	9.5	4.3
5	ผลไม้สดแช่เย็น แช่แข็งและแห้ง	649	1,581	143.8	4.2
	อื่นๆ	8,502	7,657	-1.0	20.6
	รวม	22,940	37,245	62.4	100

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

(1) การส่งออก การนำเข้าและดุลการค้า

(1.1) การส่งออก : ในปี 2560 มีมูลค่าการส่งออก 37,245 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 62.4 โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบเป็นสินค้าที่มีมูลค่าส่งออกสูงที่สุด โดยมีมูลค่า 21,410 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.5 ของมูลค่าการส่งออกผ่านแดนกับจีนตอนใต้ทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 118.1 รองลงมา ได้แก่ ยางพารา (2,952 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 256) วงจรพิมพ์ (2,055 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.6) มังคุด (1,590 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.5) และผลไม้สดแช่เย็น แช่แข็งและแห้ง (1,581 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 143.8)

ในปี 2560 เศรษฐกิจจีนเติบโตถึงร้อยละ 6.8 จึงส่งผลให้การส่งออกจากไทยไปยังจีนขยายตัวอย่างชัดเจน โดยสินค้าผ่านแดนสูงสุด 5 อันดับแรกในปี 2560 มีมูลค่าสูงขึ้นทุกรายการ โดยเฉพาะสินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ และยางพารา

ตารางที่ 12 : รายการสินค้านำเข้าผ่านแดนจากจีนตอนใต้ 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	มูลค่าปี 60 คิดเป็นร้อยละ
		ม.ค. - ธ.ค. 59	ม.ค. - ธ.ค. 60		
1	เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	18,136	15,218	-16.1	30.5
2	เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์	1	7,312	1,397,479.7	14.7
3	เครื่องรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์ติดตั้ง (โทรศัพท์ วิทยุ โทรเลข โทรทัศน์ อุปกรณ์)	6,507	4,709	-27.6	9.4
4	ข้าว	2,603	3,156	21.2	6.3
5	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	3,285	2,973	-9.5	6.0
	อื่นๆ	12,671	16,511	30.3	33.1
	รวม	43,203	49,879	15.5	100

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

(1.2) การนำเข้า : ในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 49,879 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 15.5 โดยเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงที่สุด คือ 15,218 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.5 ของมูลค่าการนำเข้าผ่านแดนกับจีนตอนใต้ทั้งหมด ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 16.1 รองลงมา ได้แก่ เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์ (7,312 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจาก 1 ล้านบาทในปี 2559) เครื่องรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์ติดตั้ง (โทรศัพท์ วิทยุ โทรเลข โทรทัศน์ อุปกรณ์) (4,709 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 27.6) ข้าว (3,156 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.2) และเสื้อผ้าสำเร็จรูป (2,973 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 9.5)

แม้ว่าในปี 2560 การนำเข้าสินค้าจากจีนจะขยายตัวเพียงร้อยละ 1.7 แต่สำหรับการค้าผ่านแดนระหว่างไทย-จีนตอนใต้ในปี 2560 การนำเข้ายังคงเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.5 โดยสินค้านำเข้าที่มีมูลค่ามากที่สุดยังคงเป็นสินค้าประเภทอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนมูลค่าในการนำเข้าทั้งหมดประมาณร้อยละ 55 เนื่องจากผู้ผลิตสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ประเภทนี้ส่วนมากมีฐานการผลิตในจีนและสินค้านี้มีราคาย่อมเยา และจีนมีกำลังการผลิตมากทำให้ได้เปรียบด้านต้นทุน

ในช่วงปี 2557 - 2560 ไทยเสียเปรียบดุลการค้ากับจีนตอนใต้ทุกปี โดยในปี 2560 เสียเปรียบดุลการค้า 12,634 ล้านบาท อย่างไรก็ดี ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 37.6

(2) การค้าผ่านแดนไทย-จีนตอนใต้ ผ่านด่านศุลกากรที่สำคัญ

เมื่อพิจารณาด่านศุลกากรที่มีมูลค่าการค้าผ่านแดนเกิน 1 หมื่นล้านบาท ในปี 2560 มีจำนวน 2 แห่ง คือ ได้แก่

- (2.1) **อันดับ 1 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรมุกดาหาร** ในช่วงปี 2556-2560 มูลค่าการค้าผ่านแดนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 62.6 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 64,214 ล้านบาท สำหรับมูลค่าการส่งออกในช่วงปี 2556-2560 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 71.3 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่าการส่งออก 23,593 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 87.2 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้า 40,621 ล้านบาท ในปี 2560 ไทยเสียเปรียบดุลการค้า 17,029 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 76.8
- (2.2) **อันดับ 2 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรเชียงของ** ซึ่งในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 16.5 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 15,277 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 30.7 ได้เปรียบดุลการค้า 2,665 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 4,161.3 สำหรับการส่งออกในปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 52.7 และการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.5

ตารางที่ 13 : มูลค่าการค้าผ่านแดนไทย - จีนตอนใต้ รายด้าน

ด้านศุลกากร	ปี	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย ปี 56-60 (%)	อัตราการเปลี่ยนแปลง ปี 59-60 (%)
ด้านมุกดาหาร	มูลค่าการค้า	14,403	10,486	12,121	25,657	64,214	62.6	150.3
	ส่งออก	10,507	6,272	2,795	8,013	23,593	71.3	194.4
	นำเข้า	3,896	4,215	9,326	17,645	40,621	87.2	130.2
	ดุลการค้า	6,610	2,057	-6,532	-9,632	-17,029	-128.9	-76.8
ด้านเชียงของ	มูลค่าการค้า	8,474	9,866	9,712	11,688	15,277	16.5	30.7
	ส่งออก	5,843	6,690	5,287	5,875	8,971	14.3	52.7
	นำเข้า	2,632	3,176	4,425	5,813	6,306	25.0	8.5
	ดุลการค้า	3,211	3,514	862	63	2,665	1,000.6	4,161.3
ด้านนครพนม	มูลค่าการค้า	13,384	24,329	33,951	25,136	3,165	2.0	-87.4
	ส่งออก	3,114	5,010	12,834	6,137	1,339	21.7	-78.2
	นำเข้า	10,270	19,319	21,117	18,998	1,826	-0.8	-90.4
	ดุลการค้า	-7,156	-14,309	-8,284	-12,861	-488	-4.2	96.2
ด้านเชียงแสน	มูลค่าการค้า	4,162	3,700	4,613	3,442	4,113	1.9	19.5
	ส่งออก	3,543	3,026	3,971	2,782	3,282	1.2	18.0
	นำเข้า	619	674	642	660	831	8.2	26.0
	ดุลการค้า	2,924	2,353	3,329	2,122	2,450	0.3	15.5
ด้านแม่สาย	มูลค่าการค้า	74	144	235	177	68	17.5	-61.7
	ส่งออก	55	123	205	115	38	20.1	-67.1
	นำเข้า	20	20	30	63	30	26.6	-51.9
	ดุลการค้า	35	103	175	52	8	27.4	-85.3
ด้านท่าลี่ (เลย)	มูลค่าการค้า	0	1	20	17	0	3,018.9	-97.6
	ส่งออก	0	0	0	17	0	*	-100.0
	นำเข้า	0	1	20	0.1	0.4	3,201.7	720.0
	ดุลการค้า	0	-1	-20	17.1	-0.4	-3,025.7	-102.4

ด้านศุลกากร	ปี	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย ปี 56-60 (%)	อัตราการเปลี่ยนแปลง ปี 59-60 (%)
ด้านหนองคาย	มูลค่าการค้า	338	310	48	10	259	599.2	2,569.3
	ส่งออก	2	1	0	1	0	*	-100.0
	นำเข้า	337	309	48	9	259	666.8	2,841.7
	ดุลการค้า	-335	-308	-48	-8	-259	-750.0	-3,176.0
ด้านทุ่งช้าง(น่าน)	มูลค่าการค้า	71	62	14	10	0	-54.0	-99.8
	ส่งออก	0	0	0	0	0	*	-
	นำเข้า	71	62	14	10	0	-54.0	-99.8
	ดุลการค้า	-71	-62	-14	-10	0	54.0	99.8
ด้านช่องเม็ก	มูลค่าการค้า	60	101	100	3	2	-12.6	-19.7
	ส่งออก	0	0	0	0	0	*	*
	นำเข้า	60	101	100	3	2	-12.6	-19.7
	ดุลการค้า	-60	-101	-100	-3	-2	12.6	19.7
ด้านเขมราฐ	มูลค่าการค้า	0	0	0	0	2	*	1,070.6
	ส่งออก	0	0	0	0	0	*	*
	นำเข้า	0	0	0	0	2	*	1,070.6
	ดุลการค้า	0	0	0	0	-2	*	-1,070.6
อื่นๆ	มูลค่าการค้า	4	1	0	2	0	265.8	-100.0
	ส่งออก	0	0	0	0	0	*	*
	นำเข้า	4	1	0	2	0	265.8	-100.0
	ดุลการค้า	-4	-1	0	-2	0	-265.8	100.0

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.
หมายเหตุ : * ข้อมูลไม่เพียงพอ

2.2.2 ไทย – เวียดนาม : มีมูลค่าการค้าผ่านแดนเป็นอันดับ 2 ในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการค้าผ่านแดนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉลี่ยร้อยละ 61.3 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 79,606 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 44.8 โดยมีประเภทสินค้าส่งออกและนำเข้าระหว่างปี 2559 – 2560 ดังนี้

(1) การส่งออก การนำเข้าและดุลการค้า

(1.1) การส่งออก : ในปี 2560 มีมูลค่าการส่งออกประมาณ 62,180 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 72.9 โดยเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์เป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงสุด โดยมีมูลค่า 12,695 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.4 ของมูลค่าส่งออกผ่านแดนกับประเทศเวียดนามทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 7.7 รองลงมาได้แก่ ลำไยแห้ง (11,413 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 98.8) ทุเรียน (9,718 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 238.7) ลำไยสด (7,162 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.7) และหม้อแบตเตอรี่และส่วนประกอบ (5,533 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 373.5)

ตารางที่ 14 : รายการสินค้าส่งออกผ่านแดนไปยังเวียดนาม 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	มูลค่าปี 60 คิดเป็นร้อยละ
		ม.ค. - ธ.ค. 59	ม.ค. - ธ.ค. 60		
1	เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	11,785	12,695	7.7	20.4
2	ลำไยแห้ง	5,741	11,413	98.8	18.4
3	ทุเรียน	2,869	9,718	238.7	15.6
4	ลำไยสด	5,885	7,162	21.7	11.5
5	หม้อแบตเตอรี่และส่วนประกอบ	1,169	5,533	373.5	8.9
	อื่นๆ	8,514	15,658	83.9	25.2
	รวม	35,962	62,180	72.9	100

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

ในปี 2560 เวียดนามมีอัตราการเติบโตของ GDP ถึงร้อยละ 6.8 และกำลังซื้อที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องของชาวเวียดนาม ส่งผลให้การส่งออกจากไทยไปยังเวียดนามในปีเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20.3 สินค้าส่งออกสูงสุด 5 อันดับแรกในปี 2560 มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นจากปีก่อนทุกประเภทสินค้า ได้แก่ สินค้าประเภทผลไม้สด ผลไม้แปรรูป สินค้าอุปโภค และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

- (1.2) การนำเข้า : ในปี 2560 ไทยมีมูลค่าการนำเข้าประมาณ 17,427 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 8.3 โดยเครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ โทรเลข โทรศัพท์เป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงที่สุด มีมูลค่านำเข้า 13,604 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 78.1 ของมูลค่าการนำเข้าผ่านแดนกับประเทศเวียดนามทั้งหมด ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 12 รองลงมา ได้แก่ ไดโอด ทรานซิสเตอร์และอุปกรณ์กึ่งตัวนำ (1,068 ล้านบาท ซึ่งในปี 2559 ไม่ติดอันดับสินค้าส่งออก) เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ (802 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 33.3) มอเตอร์ไฟฟ้า ชุดเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและส่วนประกอบ (339 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 11) และวงจรพิมพ์ (220 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 37.2)

ตารางที่ 15 : รายการสินค้านำเข้าผ่านแดนจากเวียดนาม 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	มูลค่าปี 60 คิดเป็นร้อยละ
		ม.ค.-ธ.ค. 59	ม.ค.-ธ.ค. 60		
1	เครื่องรับวิทยุ โทรศัพท์ โทรเลข โทรศัพท์	15,457	13,604	-12.0	78.1
2	ไดโอด ทรานซิสเตอร์และอุปกรณ์กึ่งตัวนำ	*	1,068	-	6.1
3	เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	1,202	802	-33.3	4.6
4	มอเตอร์ไฟฟ้า ชุดเครื่องกำเนิดไฟฟ้าและส่วนประกอบ	380	339	-11.0	1.9
5	วงจรพิมพ์	350	220	-37.2	1.3
	อื่นๆ	1,608	1,394	-13.3	8.0
	รวม	18,998	17,427	-8.3	100

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

การนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในปี 2560 ที่นำเข้าจากเวียดนามลดลงเล็กน้อย เนื่องมาจากการผลิตสินค้าประเภทเดียวกันในประเทศมีอัตราเพิ่มขึ้น โดยในช่วงเดือนมกราคม – เดือนกันยายน 2560 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมกลุ่มอิเล็กทรอนิกส์ของไทยเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 9.86 (ข้อมูลจากศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน)

ในช่วงปี 2556 -2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้ากับเวียดนามเกือบทุกปี ยกเว้นปี 2557 โดยในปี 2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้ากับเวียดนาม 44,753 เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 163.8

(2) การค้าผ่านแดนไทย - เวียดนาม ผ่านด่านศุลกากรสำคัญ

เมื่อพิจารณาด่านศุลกากรที่มีมูลค่าการค้าผ่านแดนเกิน 1 หมื่นล้านบาท ในปี 2560 มีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

(2.1) **อันดับ 1 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรนครพนม** ซึ่งในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 104.4 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 61,574 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 32 และได้เปรียบดุลการค้า 31,727 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 160 สำหรับการส่งออกในปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 58.5 และการนำเข้าลดลงร้อยละ 13.3

(2.2) **อันดับ 2 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรมุกดาหาร** ซึ่งในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 47.2 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 16,063 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 169.5 และได้เปรียบดุลการค้า 11,872 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 283.2 สำหรับการส่งออกในปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 208.4 และการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 46.5

ตารางที่ 16 : มูลค่าการค้าผ่านแดนไทย - เวียดนาม รายด้าน

ด้านศุลกากร	ปี	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย ปี 56-60 (%)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ปี 59-60(%)
ด้านนครพนม	มูลค่าการค้า	8,501	39,889	44,151	46,648	61,574	104.4	32.0
	ส่งออก	7,576	16,392	22,731	29,425	46,650	60.8	58.5
	นำเข้า	924	23,498	21,420	17,222	14,923	600.1	-13.3
	ดุลการค้า	6,652	-7,106	1,311	12,203	31,727	225.6	160.0
ด้านมุกดาหาร	มูลค่าการค้า	5,259	6,166	4,815	5,959	16,063	47.2	169.5
	ส่งออก	3,928	4,468	2,690	4,529	13,968	62.7	208.4
	นำเข้า	1,331	1,699	2,124	1,430	2,095	16.6	46.5
	ดุลการค้า	2,597	2,769	566	3,098	11,872	164.5	283.2
ด้านบึงกาฬ	มูลค่าการค้า	1,588	580	629	1,031	1,089	3.6	5.7
	ส่งออก	1,573	565	613	1,007	1,055	3.4	4.8
	นำเข้า	15	15	16	24	34	25.2	45.3
	ดุลการค้า	1,558	550	598	983	1,021	3.1	3.8

ด้านศุลกากร	ปี	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราเปลี่ยนแปลงเฉลี่ย ปี 56-60 (%)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ปี 59-60(%)
ด้านอรัญประเทศ	มูลค่าการค้า	770	482	1,004	1,049	702	10.5	-33.1
	ส่งออก	764	471	991	961	499	5.3	-48.1
	นำเข้า	6	12	13	88	204	208.2	131.1
	ดุลการค้า	758	459	978	873	295	-0.8	-66.2
ด้านหนองคาย	มูลค่าการค้า	451	13	10	7	28	39.2	310.0
	ส่งออก	449	13	9	6	4	-50.4	-36.9
	นำเข้า	2	0	0	1	25	711.2	2,188.9
	ดุลการค้า	448	13	9	5	-21	-179.3	-540.9
ด้านคลองใหญ่	มูลค่าการค้า	10	10	41	265	149	205.4	-43.9
	ส่งออก	6	4	6	32	4	95.7	-88.4
	นำเข้า	4	5	35	233	145	281.8	-37.7
	ดุลการค้า	3	-1	-29	-200	-141	-857.8	29.5
ด้านจันทบุรี	มูลค่าการค้า	0	0	1	1	0	*	-90.9
	ส่งออก	0	0	1	1	0	*	100.0
	นำเข้า	0	0	0	0	0	*	*
	ดุลการค้า	0	0	1	1	0	*	-110.0
ด้านท่าลี่ (เลย)	มูลค่าการค้า	0	0	0	0	0	*	*
	ส่งออก	0	0	0	0	0	*	*
	นำเข้า	0	0	0	0	0	*	*
	ดุลการค้า	0	0	0	0	0	*	*
ด้านช่องจอม (สุรินทร์)	มูลค่าการค้า	0	0	0	0	0	*	*
	ส่งออก	0	0	0	0	0	*	*
	นำเข้า	0	0	0	0	0	*	*
	ดุลการค้า	0	0	0	0	0	*	*
ด้านช่องเม็ก	มูลค่าการค้า	0	0	13	0	0	*	*
	ส่งออก	0	0	13	0	0	*	*
	นำเข้า	0	0	0	0	0	*	*
	ดุลการค้า	0	0	13	0	0	*	*
ด้านช่องสะงำ	มูลค่าการค้า	0	0	0	0	0	*	*
	ส่งออก	0	0	0	0	0	*	*
	นำเข้า	0	0	0	0	0	*	*
	ดุลการค้า	0	0	0	0	0	*	*

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช. (หมายเหตุ : * ข้อมูลไม่เพียงพอ)

2.2.3 ไทย – สิงคโปร์ : ในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการค้าผ่านแดนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.6 ต่อปี
 โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 71,064 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 6.8 โดยประเภทและ
 มูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าในปี 2560 มีดังนี้

(1) การส่งออก การนำเข้าและดุลการค้า

(1.1) การส่งออก : ในปี 2560 มีมูลค่าการส่งออก 30,435 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 11.9 โดยเครื่องยนต์ส่งดาภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบเป็นสินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงที่สุด ซึ่งมีมูลค่าการส่งออก 9,675 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.8 ของมูลค่าส่งออกผ่านแดนกับประเทศสิงคโปร์ทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 86.1 รองลงมา ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ (6,570 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.7) แผงวงจรไฟฟ้า (2,608 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 23.2) เครื่องตัดต่อและป้องกันวงจรไฟฟ้า (1,575 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 16.8) และแผงสวิตช์และแผงควบคุมกระแสไฟฟ้า (1,544 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 6.7)

การส่งออกไปยังสิงคโปร์ปี 2560 เติบโตเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.9 โดยเฉพาะเครื่องยนต์สันดาภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ และกลุ่มสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากการเริ่มฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์และความต้องการสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ในสิงคโปร์ที่ขยายตัวตามความต้องการในตลาดต่างประเทศ ส่งผลให้การส่งออกเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบจากไทยไปยังสิงคโปร์เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 20.7

ตารางที่ 17 : รายการสินค้าส่งออกผ่านแดนไปยังสิงคโปร์ 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	มูลค่าปี 60 คิดเป็นร้อยละ
		ม.ค. - ธ.ค. 59	ม.ค. - ธ.ค. 60		
1	เครื่องยนต์สันดาภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ	5,198	9,675	86.1	31.8
2	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	5,445	6,570	20.7	21.6
3	แผงวงจรไฟฟ้า	3,397	2,608	-23.2	8.6
4	เครื่องตัดต่อและป้องกันวงจรไฟฟ้า	1,894	1,575	-16.8	5.2
5	แผงสวิตช์และแผงควบคุมกระแสไฟฟ้า	1,654	1,544	-6.7	5.1
	อื่นๆ	9,605	8,463	-11.9	27.8
	รวม	27,192	30,435	11.9	100

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

(1.2) การนำเข้า : ในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้า 40,629 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 3.2 โดยในปี 2560 เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์เป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงที่สุด ซึ่งมีมูลค่า 27,235 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67 ของมูลค่าการนำเข้าผ่านแดนจากสิงคโปร์ทั้งหมด เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 16 รองลงมา ได้แก่ แผงวงจรไฟฟ้า (2,476 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 42.1) เครื่องจักร

ที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ (1,380 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 6.2) และ ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ (1,317 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 39.4)

ตารางที่ 18 : รายการสินค้านำเข้าผ่านแดนจากสิงคโปร์ 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	มูลค่าปี 60 คิดเป็นร้อยละ
		ม.ค. - ธ.ค. 59	ม.ค. - ธ.ค. 60		
1	เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์	23,485	27,235	16.0	67.0
2	แผงวงจรไฟฟ้า	1,742	2,476	42.1	6.1
3	เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ	1,472	1,380	-6.2	3.4
4	ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์	945	1,317	39.4	3.2
5	อาหารปรุงแต่งสำหรับใช้เลี้ยงทารก	*	941	-	2.3
	อื่นๆ	11,722	7,280	-37.9	17.9
	รวม	39,366	40,629	3.2	100

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

* หมายเหตุ มูลค่าอาหารปรุงแต่งสำหรับใช้เลี้ยงทารก ปี 2559 ไม่อยู่ใน 50 อันดับ

ในปี 2560 ไทยมีการนำเข้าจากสิงคโปร์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการนำเข้าสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เทปแม่เหล็ก จานแม่เหล็กสำหรับคอมพิวเตอร์ แผงวงจรไฟฟ้า และส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีความต้องการเพิ่มขึ้นตามอุปสงค์ของตลาดโลกที่มีต่ออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งตลาดอาเซียนที่เริ่มฟื้นตัว

ในปี 2560 ไทยเสียเปรียบดุลการค้าผ่านแดนกับสิงคโปร์ 10,193 ล้านบาท อย่างไรก็ตามการเสียเปรียบลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 16.3

(2) การค้าผ่านแดนไทย – สิงคโปร์ ผ่านด่านศุลกากรสำคัญ

เมื่อพิจารณาด้านศุลกากรที่มีมูลค่าการค้าผ่านแดนเกิน 1 หมื่นล้านบาท ในปี 2560 มีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

- (2.1) **อันดับ 1 จุดผ่านแดน-ด้านศุลกากรสะเตา** ซึ่งในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการค้าลดลงเฉลี่ยร้อยละ 4.9 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 39,343 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 3.8 และได้เปรียบดุลการค้า 12,202 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 78.2 สำหรับการส่งออกในปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.9 และการนำเข้าลดลงร้อยละ 20.3

- (2.2) **อันดับ 2 จุดผ่านแดน-ด่านศุลกากรปางดงเบซาร์** ซึ่งในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 204.2 ต่อปี โดยในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 31,715 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 23.7 และเสียเปรียบดุลการค้า 22,401 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 17.7 สำหรับการส่งออกในปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 40.9 และการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 21.2

ตารางที่ 19 : มูลค่าการค้าผ่านแดนไทย – ลิงคโปร์ รายด้าน

	ปี	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราเปลี่ยนแปลง เฉลี่ย ปี 56-60 (%)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ปี 59-60 (%)
มูลค่าการค้าผ่าน แดนภาคใต้ - ลิ่งคโปร์	มูลค่าการค้า	56,928	70,998	61,760	66,558	71,064	6.6	6.8
	ส่งออก	17,566	27,125	23,145	27,192	30,435	17.3	11.9
	นำเข้า	39,362	43,874	38,615	39,366	40,629	1.2	3.2
	ดุลการค้า	-21,796	-16,749	-15,470	-12,174	-10,193	17.1	16.3
ด่านสะเตา	มูลค่าการค้า	55,742	63,174	35,862	40,916	39,343	-4.9	-3.8
	ส่งออก	16,664	25,345	18,065	23,882	25,772	15.9	7.9
	นำเข้า	39,078	37,829	17,797	17,035	13,570	-20.2	-20.3
	ดุลการค้า	-22,414	-12,485	268	6,847	12,202	669.9	78.2
ด่านปางดงเบซาร์	มูลค่าการค้า	1,179	7,811	25,887	25,637	31,715	204.2	23.7
	ส่งออก	895	1,768	5,069	3,306	4,657	72.6	40.9
	นำเข้า	284	6,043	20,818	22,332	27,058	575.6	21.2
	ดุลการค้า	611	-4,275	-15,749	-19,026	-22,401	-276.6	-17.7
ด่านสุโขทัย-ลก	มูลค่าการค้า	7	13	11	5	6	13.3	38.8
	ส่งออก	7	12	11	5	6	12.1	38.8
	นำเข้า	0	1	0	0	0	*	*
	ดุลการค้า	7	12	11	5	6	11.2	38.8
อื่นๆ	มูลค่าการค้า	0	0	0	0	0	*	*
	ส่งออก	0	0	0	0	0	*	*
	นำเข้า	0	0	0	0	0	*	*
	ดุลการค้า	0	0	0	0	0	*	*

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

หมายเหตุ : * หมายถึง ข้อมูลไม่เพียงพอ

2.3 การค้าผ่านแดนรายภาค

ตารางที่ 20 : การค้าผ่านแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน รายภาค ปี 2556 – 2560

รายการ	ปี					อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (2556-2560) (%)	อัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่อปี (2559-2560) (%)
	2556	2557	2558	2559	2560		
ภาคใต้ – สิงคโปร์							
มูลค่าการค้ารวม	56,928	70,998	61,760	66,558	71,064	6.6	6.8
ส่งออก	17,566	27,125	23,145	27,192	30,435	17.3	11.9
นำเข้า	39,362	43,874	38,615	39,366	40,629	1.2	3.2
ดุลการค้า	-21,796	-16,749	-15,470	-12,174	-10,193	17.1	16.3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - จีนตอนใต้และเวียดนาม							
มูลค่าการค้ารวม	43,984	81,876	95,858	104,467	146,421	38.1	40.2
ส่งออก	27,149	32,720	41,685	49,135	86,632	35.5	76.3
นำเข้า	16,835	49,156	54,173	55,332	59,790	53.1	8.1
ดุลการค้า	10,313	-16,436	-12,488	-6,197	26,842	87.0	533.1
ภาคเหนือ - จีนตอนใต้							
มูลค่าการค้ารวม	12,782	13,772	14,573	15,318	19,458	11.4	27.0
ส่งออก	9,440	9,840	9,462	8,772	12,290	8.3	40.1
นำเข้า	3,341	3,932	5,111	6,546	7,168	21.3	9.5
ดุลการค้า	6,099	5,908	4,351	2,226	5,123	12.9	130.1
ภาคตะวันออก - เวียดนาม							
มูลค่าการค้ารวม	780	492	1045	1316	851	16.5	-35.3
ส่งออก	771	475	997	995	503	5.5	-49.5
นำเข้า	10	17	47	321	348	210.2	8.7
ดุลการค้า	761	458	950	674	154	-9.6	-77.1
อื่นๆ (ศุลกากรส่วนกลาง)							
มูลค่าการค้ารวม	4	1	0	2	0	114.3	-100.0
ส่งออก	0	0	0	0	0	*	-
นำเข้า	4	1	0	2	0	114.3	-100.0
ดุลการค้า	-4	-1	0	-2	0	-114.3	100.0

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

2.3.1 ภาคใต้ - สิงคโปร์ : เป็นภาคที่มีมูลค่าการค้าผ่านแดนเป็นอันดับ 2 รองจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยในช่วงปี 2556 - 2560 มูลค่าการค้าผ่านแดนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.6 ต่อปี ซึ่งในปี 2560 มีมูลค่าการค้าผ่านแดน 71,064 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 6.8 โดยมีการส่งออกและนำเข้า ดังนี้

- (1) การส่งออก : ในปี 2560 มีมูลค่าการส่งออกผ่านแดน 30,435 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 11.9 และในช่วงปี 2556 - 2560 มูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 17.3 ต่อปี
- (2) การนำเข้า : ในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้าผ่านแดน 40,629 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 3.2 โดยในช่วงปี 2556-2560 มูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.2 ต่อปี

ในช่วงปี 2556 -2560 ภาคใต้เสียเปรียบดุลการค้ากับสิงคโปร์มาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม การขาดดุลการค้าลดลงเฉลี่ยร้อยละ 17.1 ต่อปี และในปี 2560 ขาดดุลการค้าลดลงร้อยละ 16.3 เมื่อเทียบกับปี 2559

ตารางที่ 21 : มูลค่าการค้าผ่านแดนจังหวัดภาคใต้ - สิงคโปร์

	ปี	2556	2557	2558	2559	2560	อัตรา เปลี่ยนแปลง เฉลี่ย ปี 56-60 (%)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ปี 59-60 (%)
มูลค่าการค้าผ่านแดน ภาคใต้ - สิงคโปร์	มูลค่าการค้า	56,928	70,998	61,760	66,558	71,064	6.6	6.8
	ส่งออก	17,566	27,125	23,145	27,192	30,435	17.3	11.9
	นำเข้า	39,362	43,874	38,615	39,366	40,629	1.2	3.2
	ดุลการค้า	-21,796	-16,749	-15,470	-12,174	-10,193	17.1	16.3
สงขลา	มูลค่าการค้า	56,921	70,985	61,749	66,554	71,058	6.6	6.8
	ส่งออก	17,559	27,113	23,134	27,188	30,429	17.3	11.9
	นำเข้า	39,362	43,873	38,615	39,366	40,629	1.2	3.2
	ดุลการค้า	-21,803	-16,760	-15,481	-12,179	-10,199	17.1	16.3
นราธิวาส	มูลค่าการค้า	7	13	11	5	6	13.2	38.8
	ส่งออก	7	12	11	5	6	12.1	38.8
	นำเข้า	0	1	0	0	0	*	*
	ดุลการค้า	7	12	11	5	6	11.1	38.8
อื่นๆ	มูลค่าการค้า	0	0	0	0	0	*	*
	ส่งออก	0	0	0	0	0	*	*
	นำเข้า	0	0	0	0	0	*	*
	ดุลการค้า	0	0	0	0	0	*	*

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

2.3.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ – จันทอนใต้และเวียดนาม : มีมูลค่าการค้าผ่านแดนเป็นอันดับ 1

รองลงมา ได้แก่ ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออก ในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการค้าผ่านแดนผ่านภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 38.1 ต่อปี ซึ่งในปี 2560 มีมูลค่าการค้าผ่านแดน 146,421 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 40.2

- (1) การส่งออก : ในปี 2560 มีมูลค่าการส่งออกผ่านแดน 86,632 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 76.3 และในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการส่งออกผ่านแดนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 35.5 ต่อปี
- (2) การนำเข้า : ในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้าผ่านแดน 59,790 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 8.1 และในช่วงปี 2556 – 2560 มูลค่าการนำเข้าผ่านแดนเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 53.1 ต่อปี

ในปี 2560 จังหวัดมุกดาหาร เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีมูลค่าการค้าผ่านแดนสูงที่สุด โดยมีมูลค่าการค้าผ่านแดน 80,277 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 153.9 การส่งออกมีมูลค่า 37,560 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 199.5 โดยเป็นการส่งออกผ่านแดนไปยังจีน 23,593 ล้านบาท และส่งออกไปยังเวียดนาม 13,968 ล้านบาท ขณะที่การนำเข้าผ่านแดนปี 2560 มีมูลค่า 42,717 ล้านบาท โดยเป็นการนำเข้าผ่านแดนจากจีน 40,621 ล้านบาท และนำเข้าจากเวียดนาม 2,095 ล้านบาท ในปี 2560 มุกดาหารเสียเปรียบดุลการค้ากับทั้งจีนและเวียดนามรวม 5,156 ล้านบาท โดยเสียเปรียบดุลการค้ากับจีน 17,029 ล้านบาท และได้เปรียบดุลการค้ากับเวียดนาม 11,872 ล้านบาท รองลงมา ได้แก่ จังหวัดนครพนม ในปี 2560 จังหวัดนครพนม มีมูลค่าการค้าผ่านแดน 64,738 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 9.8 และมีมูลค่าการส่งออก 47,989 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 34.9 โดยเป็นการส่งออกผ่านแดนไปยังเวียดนาม 46,650 ล้านบาท และไปยังจันทอนใต้ 1,339 ล้านบาท และการนำเข้าผ่านแดนมีมูลค่า 16,750 ล้านบาท โดยเป็นการนำเข้าผ่านแดนจากเวียดนาม 14,923 ล้านบาท และนำเข้าจากจีน 1,826 ล้านบาท และดุลการค้าผ่านแดนได้เปรียบดุลการค้ารวม 31,239 ล้านบาท โดยขาดดุลการค้ากับจีน 488 ล้านบาท และได้เปรียบดุลการค้ากับเวียดนาม 31,727 ล้านบาท

ก่อนปี 2555 การค้าผ่านแดนไปยังจันทอนใต้และเวียดนามใช้ด่านศุลกากรมุกดาหารเป็นช่องทางหลักในการขนส่ง แต่หลังจากที่สะพานข้ามแม่น้ำโขง ณ จังหวัดนครพนมก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2554 การขนส่งไปยังเวียดนามและจันทอนใต้ได้หันมาใช้ด่านศุลกากรนครพนมเป็นช่องทางในการขนส่งมากขึ้นเนื่องจากมีระยะทางไปถึงตลาดในเวียดนามและชายแดน สปป.ลาว - จีน (เพื่อขนส่งต่อเข้าประเทศจีน) สั้นกว่าการขนส่งผ่านด่านศุลกากรมุกดาหาร จึงทำให้มูลค่าการค้าผ่านแดนผ่านด่านศุลกากรนครพนมสูงกว่ามูลค่าการค้าผ่านแดนผ่านทางด่านศุลกากรมุกดาหาร อย่างไรก็ดี ในปี 2560 มูลค่าการค้าผ่านแดนผ่านด่านศุลกากรมุกดาหารกลับมาสูงกว่ามูลค่าการค้าผ่านแดนผ่านด่านศุลกากรนครพนม เนื่องจากสภาพถนนหมายเลข R12 ในสปป.ลาว ซึ่งใช้ในการขนส่งผ่านด่านศุลกากรนครพนมชำรุด จึงส่งผลให้การขนส่งหันมาใช้ถนนหมายเลข R9 ผ่านด่านศุลกากรมุกดาหารแทน จึงส่งผลให้มูลค่าการค้าผ่านแดนผ่านด่านศุลกากรมุกดาหารโดยเฉพาะการค้าผ่านแดนกับจันทอนใต้สูงขึ้น และการค้าผ่านแดนผ่านด่านศุลกากรนครพนมลดลง

ตารางที่ 22 : มูลค่าการค้าผ่านแดนจังหวัดภาคตะวันออกเชิงเหนือ – จันทอนใต้ และเวียดนาม

จังหวัด	ปี	2556	2557	2558	2559	2560	อัตราเปลี่ยนแปลง เฉลี่ย ปี 56-60 (%)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ปี 59 – 60 (%)
มูลค่าการค้าผ่าน แดนจังหวัดภาค ตะวันออกเชิง เหนือ - จันทอน ใต้และเวียดนาม	มูลค่าการค้า	43,984	81,876	95,858	104,467	146,421	38.1	40.2
	ส่งออก	27,149	32,720	41,685	49,135	86,632	35.5	76.3
	นำเข้า	16,835	49,156	54,173	55,332	59,790	53.1	8.1
	ดุลการค้า	10,313	-16,436	-12,488	-6,197	26,842	87.0	533.1
นครพนม	มูลค่าการค้า	21,884	64,218	78,101	71,783	64,738	49.3	-9.8
	ส่งออก	10,690	21,402	35,564	35,563	47,989	50.3	34.9
	นำเข้า	11,194	42,817	42,537	36,220	16,750	53.3	-53.8
	ดุลการค้า	-504	-21,415	-6,973	-658	31,239	215.1	4,850.9
มุกดาหาร	มูลค่าการค้า	19,662	16,653	16,936	31,617	80,277	56.7	153.9
	ส่งออก	14,435	10,739	5,485	12,541	37,560	63.4	199.5
	นำเข้า	5,227	5,913	11,451	19,075	42,717	74.3	123.9
	ดุลการค้า	9,207	4,826	-5,966	-6,534	-5,156	-64.9	21.1
บึงกาฬ	มูลค่าการค้า	1,588	580	629	1,031	1,113	4.2	8.0
	ส่งออก	1,573	565	613	1,007	1,079	3.9	7.1
	นำเข้า	15	15	16	24	34	25.3	45.3
	ดุลการค้า	1,558	550	598	983	1,044	3.7	6.2
หนองคาย	มูลค่าการค้า	789	323	58	17	288	354.3	1629.4
	ส่งออก	451	14	9	7	4	-51.2	-45.2
	นำเข้า	338	309	49	10	284	649.4	2,770.2
	ดุลการค้า	113	-295	-39	-3	-280	-2,242.5	-8,786.8
เลย	มูลค่าการค้า	0	1	20	17	0	478.8	-97.6
	ส่งออก	0	0	0	17	0	*	-100.0
	นำเข้า	0	1	20	0	0	656.5	*
	ดุลการค้า	0	-1	-20	17	0	-3,025.9	102.4
อุบลราชธานี	มูลค่าการค้า	60	101	113	3	4	7.7	49.1
	ส่งออก	0	0	13	0	0	*	*
	นำเข้า	60	101	100	3	4	4.6	49.1
	ดุลการค้า	-60	-101	-87	-3	-4	-1.5	-49.1
สุรินทร์	มูลค่าการค้า	0	0	0	0	0	*	*
	ส่งออก	0	0	0	0	0	*	*
	นำเข้า	0	0	0	0	0	*	*
	ดุลการค้า	0	0	0	0	0	*	*

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช. (หมายเหตุ : * ข้อมูลไม่เพียงพอ)

2.3.3 ภาคเหนือ – จันทอนใต้ : มูลค่าการค้าผ่านแดนปี 2556-2559 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 11.4 ต่อปี ซึ่งในปี 2560 มีมูลค่าการค้าผ่านแดน 19,458 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 27

ตารางที่ 23 : มูลค่าการค้าผ่านแดนจังหวัดภาคเหนือ – จันทอนใต้

จังหวัด	ปี	2556	2557	2558	2559	2560	อัตรา เปลี่ยนแปลง เฉลี่ย ปี 56-60 (%)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ปี 59-60 (%)
มูลค่าการค้า ผ่านแดน จังหวัด ภาคเหนือ - จันทอนใต้	มูลค่าการค้า	12,782	13,772	14,573	15,318	19,458	11.4	27.0
	ส่งออก	9,440	9,840	9,462	8,772	12,290	8.3	40.1
	นำเข้า	3,341	3,932	5,111	6,546	7,168	21.3	9.5
	ดุลการค้า	6,099	5,908	4,351	2,226	5,123	12.9	130.1
เชียงราย	มูลค่าการค้า	12,711	13,710	14,560	15,307	19,458	11.6	27.1
	ส่งออก	9,440	9,840	9,462	8,772	12,290	8.3	40.1
	นำเข้า	3,271	3,870	5,097	6,535	7,168	22.0	9.7
	ดุลการค้า	6,170	5,969	4,365	2,237	5,123	12.5	129.0
น่าน	มูลค่าการค้า	71	62	14	10	0	-54.0	-99.8
	ส่งออก	0	0	0	0	0	*	*
	นำเข้า	71	62	14	10	0	-54.0	-99.8
	ดุลการค้า	-71	-62	-14	-10	0	54.0	99.8

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.
(หมายเหตุ : * ข้อมูลไม่เพียงพอ)

- (1) การส่งออก : ในปี 2560 มีมูลค่าการส่งออกผ่านแดน 12,290 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 40.1 โดยในช่วงปี 2556 - 2560 การส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 8.3 ต่อปี
- (2) การนำเข้า : ในปี 2560 มีมูลค่านำเข้าผ่านแดน 7,168 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 9.7 โดยในช่วงปี 2556 - 2560 การนำเข้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 21.3 ต่อปี

ภาคเหนือเป็นภาคที่ได้เปรียบดุลการค้ามากที่สุด ในช่วงปี 2556-2560 ได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยในปี 2560 ได้เปรียบดุลการค้าผ่านแดนกับจันทอนใต้ 5,123 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 130.1

ในปี 2560 จังหวัดในภาคเหนือที่มีมูลค่าการค้าผ่านแดนสูงที่สุดคือ จังหวัดเชียงราย โดยการค้าผ่านแดนในปี 2560 มีมูลค่า 19,458 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 27.1 มูลค่าการส่งออกในปี 2560 มีมูลค่า 12,290 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 40.1 การนำเข้าผ่านแดนปี 2560 มีมูลค่า 7,168 ล้านบาท เพิ่มจากปี 2559 ร้อยละ 9.7 และปี 2560 ได้เปรียบดุลการค้า 5,123 ล้านบาท โดยได้เปรียบดุลการค้าเพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 129

2.3.4 ภาคตะวันออก - เวียดนาม : มูลค่าการค้าผ่านแดนมีความผันผวนและมีมูลค่าการค้าผ่านแดนกับไทยเป็นอันดับสุดท้าย โดยมูลค่าการค้าผ่านแดนโดยรวมในช่วงปี 2556 - 2560 ของภาคตะวันออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 16.5 ต่อปี ในปี 2560 มีมูลค่าการค้า 851 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 35.3

(1) การส่งออก : ปี 2560 มีมูลค่าการส่งออกผ่านแดน 503 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 49.5 โดยในช่วงปี 2556 - 2560 การส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.5 ต่อปี

(2) การนำเข้า : ในปี 2560 มีมูลค่าการนำเข้าผ่านแดน 348 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 8.7 โดยในช่วงปี 2556 - 2560 การส่งออกเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 210.2 ต่อปี

ในช่วงปี 2556 - 2560 ไทยได้เปรียบดุลการค้าผ่านแดนกับเวียดนามมาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม การได้เปรียบดุลการค้ามีความผันผวน โดยในปี 2557 ไทยได้เปรียบดุลการค้า 458 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 950 ล้านบาทในปี 2558 และลดลงเหลือ 154 ล้านบาทในปี 2560 โดยในปี 2560 การได้เปรียบดุลการค้ากับเวียดนามลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 77.1

ในปี 2560 จังหวัดในภาคตะวันออกที่มีมูลค่าการค้าผ่านแดนสูงที่สุดคือ จังหวัดสระแก้ว โดยมีมูลค่าการค้าผ่านแดน 702 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 33.1 มูลค่าการส่งออกในปี 2560 มีมูลค่า 499 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 48.1 มูลค่าการนำเข้าผ่านแดนปี 2560 มีมูลค่า 203 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 131.1 และดุลการค้าผ่านแดนในปี 2560 ได้เปรียบดุลการค้า 295 ล้านบาท ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 66.2

ตารางที่ 24 : มูลค่าการค้าผ่านแดนจังหวัดภาคตะวันออก - เวียดนาม

จังหวัด	ปี	2556	2557	2558	2559	2560	อัตรา เปลี่ยนแปลง เฉลี่ย ปี 56 - 60 (%)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง ปี 59-60 (%)
มูลค่าการค้าผ่านแดน จังหวัดภาคตะวันออก - เวียดนาม	มูลค่าการค้า	780	492	1,045	1,316	851	16.5	-35.3
สระแก้ว	ส่งออก	771	475	997	995	503	5.5	-49.5
	นำเข้า	10	17	47	321	348	210.2	8.7
	ดุลการค้า	761	458	950	674	154	-9.6	-77.1
	มูลค่าการค้า	770	482	1,004	1,049	702	10.5	-33.1
ตราด	ส่งออก	764	471	991	961	499	5.3	-48.1
	นำเข้า	6	12	13	88	203	208.3	131.1
	ดุลการค้า	758	459	978	873	295	-0.8	-66.2
ตราด	มูลค่าการค้า	10	10	41	265	149	205.3	-43.9
จันทบุรี	ส่งออก	6	4	6	32	4	95.6	-88.4
	นำเข้า	4	5	35	233	145	281.8	-37.7
	ดุลการค้า	3	-1	-29	-200	-141	-859.9	29.5
จันทบุรี	มูลค่าการค้า	0	0	1	1	0	*	-90.9
	ส่งออก	0	0	1	1	0	*	-100.0
	นำเข้า	0	0	0	0	0	*	100.0
	ดุลการค้า	0	0	1	1	0	*	-110.0

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

หมายเหตุ : * หมายถึง ข้อมูลไม่เพียงพอ

2.4 การค้าผ่านแดนในระยะต่อไป

ปัจจัยที่จะสนับสนุนการค้าผ่านแดนในระยะต่อไปมีหลายประการ โดยเฉพาะการเปิดเสรีทางการค้า ภายใต้การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC (Asean Economic Community) ในปี 2558 ที่มีผลบังคับใช้กับอีก 4 ประเทศอาเซียนที่เหลือ หรือกลุ่ม CLMV (กัมพูชา ลาว เมียนมา และ เวียดนาม) โดยลดภาษีการค้าระหว่างกันเหลือร้อยละ 0 หลังจากที่ได้มีการเปิดเสรีทางการค้าในขั้นแรก ของประเทศสมาชิกเดิม 6 ประเทศ (ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และ บรูไน) ไปแล้ว ตั้งแต่ต้นปี 2553 และการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีน และเวียดนาม รวมทั้งการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ ของสิงคโปร์จะส่งผลให้การค้าผ่านแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีโอกาสขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น

สำหรับจีนตอนใต้ในปี 2560 เศรษฐกิจจีนยังคงขยายตัวในระดับสูงโดยมีการเติบโตร้อยละ 6.8 และจีน ยังคงดำเนินการตามโครงการ One Belt One Road (OBOR) ซึ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ ซึ่ง

ประกอบด้วยเส้นทางบก 6 เส้นทาง และเส้นทางทะเล 1 เส้นทาง โดยเส้นทางบกในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยคือ เส้นทางจีน-แหลมอินโดจีน-สิงคโปร์ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงเส้นทางรถไฟโดยก่อสร้างเส้นทางรถไฟจากชายแดนไทย – สปป.ลาว เชื่อมโยงไปถึงนครหนานหนิง ในเขตปกครองตนเองกว่างซี ซึ่งจะเป็นเส้นทางขนส่งข้ามแดนไปยังจีน ดังนั้นเส้นทางนี้จึงมีความสำคัญมากในด้านการค้าในอนาคต นอกจากนี้รัฐบาลจีนยังได้ประกาศแผนพัฒนาชนบทเป็นครั้งแรกเพื่อพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่ เพิ่มรายได้ให้แก่คนในชนบทและยกระดับคุณภาพชีวิตชาวจีนทั่วประเทศ รวมทั้งขยายความเจริญสู่ท้องถิ่นเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าจีนได้เริ่มขยายการพัฒนาเศรษฐกิจไปยังพื้นที่ห่างไกลนอกเหนือจากการพัฒนาในเมืองใหญ่มากขึ้น โดยจะส่งผลให้ในอนาคตกำลังซื้อและความต้องการสินค้าและบริการจากการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นในจีน รวมถึงการพัฒนาและขยายตัวของเมืองจะเป็นโอกาสที่ดีในการขยายตลาดการค้าการลงทุนจากไทย ประกอบกับการลงทุนของภาคธุรกิจจีนในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) จะช่วยขยายการค้าการลงทุนและสร้างโอกาสให้ทั้งนักธุรกิจไทยและจีน อีกทั้งการพัฒนาเส้นทางเพื่อการเชื่อมโยงในภูมิภาคหลายเส้นทางซึ่งสามารถเชื่อมโยงไปยังจีนตอนใต้ เช่น เส้นทาง R12 (นครพนม – ฮานอย – กวางสี) เส้นทาง R9 (มุกดาหาร – ดานัง) และเส้นทาง R3A (เชียงใหม่ – คุณหมิง) รวมทั้งการพัฒนาด้านชายแดนให้เกิดความสะดวกจะช่วยให้การขนส่งไปยังจีนตอนใต้มีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ดังนั้น หากไทยซึ่งพึ่งพาตลาดจีนสามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นและปรับตัวให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจจีนที่เน้นการใช้ตลาดและการดำเนินธุรกิจผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (E-Commerce) และระบบโลจิสติกส์ที่สร้างความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการ จะทำให้การค้าผ่านแดนของไทยกับจีนตอนใต้มีโอกาสขยายตัวได้มากขึ้น

ในส่วนของเวียดนามซึ่งมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ในปี 2560 เศรษฐกิจเติบโตร้อยละ 6.8 และในปี 2561 รัฐบาลเวียดนามได้กำหนดนโยบายที่สำคัญหลายด้านในการพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งการยกระดับธุรกิจ SMEs และธุรกิจ Startup ภายในประเทศ พร้อมทั้งการดึงดูดธุรกิจ Startup จากต่างประเทศที่ใช้นวัตกรรมสมัยใหม่ การดึงดูดโครงการลงทุนภาคอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง การพัฒนาเมืองตามแนวทาง Smart City การแก้ไขระบบกฎหมาย ระบบภาษีศุลกากรและการลดขั้นตอนด้านเอกสาร การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และการแก้ไขกฎหมายการควบรวมกิจการเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการประกอบธุรกิจในประเทศ รวมทั้งการสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตและการแปรรูปการเกษตรขั้นสูง ตลอดจนการผลักดันการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 3 แห่งใน จ. เกียนยาง (Kien Giang) จ. คั่นหว่า (Khanh Hoa) และ จ. กว่างนิง (Quang Ninh) นอกจากนี้ เวียดนามได้เข้าเป็นสมาชิกของความตกลงการค้าเสรี Comprehensive and Progressive Agreement of Trans-Pacific Partnership (CPTPP) ซึ่งมีสมาชิก 11 ประเทศ (ได้แก่ ญี่ปุ่น แคนาดา เม็กซิโก เปรู ชิลี ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน และเวียดนาม) โดยมีขนาดตลาดใหญ่คิดเป็นร้อยละ 13.5 ของ GDP โลก โดยคาดว่าประเทศสมาชิกจะพยายามผลักดัน CPTPP ให้มีผลบังคับใช้ให้ได้ภายในปี 2561 หรืออย่างช้าที่สุดต้นปี 2562 ความตกลง CPTPP ครอบคลุมทั้งเรื่องการลดภาษีสินค้าและบริการภายในปี 2562 ซึ่งจะทำให้ภาษีสินค้าทุกรายการจากเวียดนามไปยังประเทศสมาชิกกลายเป็นร้อยละ 0 ซึ่งหมายความว่าเวียดนามจะมีโอกาสในการขยายตลาดการค้าการลงทุน ซึ่งรวมถึงการประมูลโครงการต่างๆ ของรัฐบาลประเทศสมาชิก การเปิดตลาด E-Commerce และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกิจ SMEs ในประเทศสมาชิก จึงเป็นโอกาสของไทยในการสนับสนุนการค้าไปยังเวียดนาม เพื่อขยายโอกาสจากการเติบโตด้านเศรษฐกิจและการค้าจากความตกลงดังกล่าวของ

เวียดนาม นอกจากความตกลงการค้า CPTPP แล้ว เวียดนามอยู่ระหว่างการเจรจาเพื่อลงนามในข้อตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Area – FTA) อีก 2 ฉบับ ได้แก่ Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP) และ Vietnam – US FTA รวมถึงการมีผลบังคับใช้ของ Vietnam – EU FTA ซึ่งได้ลงนามไปแล้ว

สำหรับการค้าผ่านแดนกับสิงคโปร์ ในปี 2560 เศรษฐกิจสิงคโปร์เติบโตร้อยละ 3.5 จากภาวะเศรษฐกิจที่กำลังค่อยๆ พ้นตัว สิงคโปร์เป็นสมาชิกของความตกลงการค้าเสรี CPTPP เช่นเดียวกับเวียดนาม ซึ่งจะเป็นโอกาสของสิงคโปร์ในการได้รับสิทธิประโยชน์ทางการค้าในช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศกำลังขยายตัว ดังนั้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของสิงคโปร์และโอกาสทางการค้าการลงทุนของสิงคโปร์ในอนาคตจะสนับสนุนให้การค้าผ่านแดนของไทยกับสิงคโปร์ขยายตัวมากขึ้น อย่างไรก็ตาม รัฐบาลสิงคโปร์ตั้งเป้าที่จะลดการใช้แรงงานราคาถูก โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาแรงงานทักษะ และนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มระดับผลผลิตเพื่อลดระดับความแตกต่างของระดับรายได้ของประชากรในประเทศ ดังนั้นไทยจึงควรส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตสมัยใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับตัวของสิงคโปร์ เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าระหว่างกันให้มากขึ้น

การค้าผ่านแดนของไทยกับทั้ง 3 ประเทศมีโอกาสขยายตัวเพิ่มขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม การค้าผ่านแดนยังมีอุปสรรคหลายประการ เช่น สภาพถนนในเมียนมา สปป.ลาว และกัมพูชาซึ่งเป็นช่องทางการค้าผ่านแดนไปยังจีนตอนใต้และเวียดนามยังไม่ได้มาตรฐานในการขนส่ง ระบบการจราจรซึ่งแตกต่างกัน และข้อตกลงการขนส่งข้ามแดนซึ่งยังไม่มีผลบังคับใช้อย่างครบถ้วน รวมทั้งระบบโลจิสติกส์ของไทย โดยเฉพาะส่วนที่ต้องเชื่อมโยงกับมาเลเซียเพื่อขนส่งต่อไปยังสิงคโปร์ยังอยู่ระหว่างการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ยังเป็นข้อจำกัดสำหรับการค้าผ่านแดนของไทย อย่างไรก็ตาม การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะส่งผลให้ทุกประเทศพยายามปรับตัวซึ่งจะช่วยสนับสนุนการค้าผ่านแดนให้มีมูลค่าการค้าสูงขึ้น

ก า ค พ น ว ก ก.

ตารางมูลค่าการค้าชายแดน

ตารางที่ 1 : การค้าชายแดนผ่านด่านสำคัญ

ประเทศเพื่อนบ้าน	ด่าน	มูลค่า (ล้านบาท)	ม.ค.-ธ.ค. 59	ม.ค.-ธ.ค. 60	อัตราการเติบโต (ร้อยละ)
มาเลเซีย	สะเตา	มูลค่ารวม	332,789	348,824	4.8
		ส่งออก	147,313	165,604	12.4
		นำเข้า	185,476	183,221	-1.2
		ดุลการค้า	-38,163	-17,617	53.8
	ปาดังเบซาร์	มูลค่ารวม	159,037	204,019	28.3
		ส่งออก	105,690	139,848	32.3
		นำเข้า	53,347	64,171	20.3
		ดุลการค้า	52,344	75,677	44.6
เมียนมาร์	แม่สอด	มูลค่ารวม	84,540	79,517	-5.9
		ส่งออก	80,553	74,578	-7.4
		นำเข้า	3,988	4,939	23.9
		ดุลการค้า	76,565	69,639	9.0
	สังขละบุรี	มูลค่ารวม	70,270	64,448	-8.3
		ส่งออก	694	504	-27.5
		นำเข้า	69,576	63,944	-8.1
		ดุลการค้า	-68,882	-63,441	7.9
	ระนอง	มูลค่ารวม	19,524	25,800	32.1
		ส่งออก	15,395	20,325	32.0
		นำเข้า	4,128	5,475	32.6
		ดุลการค้า	11,267	14,850	31.8
ลาว	หนองคาย	มูลค่ารวม	62,075	63,555	2.4
		ส่งออก	30,011	29,247	-2.5
		นำเข้า	32,064	34,308	7.0
		ดุลการค้า	-2,053	-5,062	-146.6
	มุกดาหาร	มูลค่ารวม	64,047	60,081	-6.2
		ส่งออก	56,575	53,333	-5.7
		นำเข้า	7,471	6,748	-9.7
		ดุลการค้า	49,104	46,585	-5.1
	ฟุ้งช้าง	มูลค่ารวม	20,894	25,626	22.7
		ส่งออก	4,072	5,039	23.8
		นำเข้า	16,822	20,587	22.4
		ดุลการค้า	-12,750	-15,547	-21.9
กัมพูชา	อรัญประเทศ	มูลค่ารวม	66,670	75,151	12.7
		ส่งออก	53,897	59,600	10.6
		นำเข้า	12,773	15,551	21.8
		ดุลการค้า	41,125	44,049	7.1
	คลองใหญ่	มูลค่ารวม	33,714	33,441	-0.8
		ส่งออก	29,739	29,176	-1.9
		นำเข้า	3,975	4,266	7.3
		ดุลการค้า	25,764	24,910	-3.3
	จันทบุรี	มูลค่ารวม	15,896	12,836	-19.3
		ส่งออก	14,406	11,606	-19.4
		นำเข้า	1,491	1,230	-17.5
		ดุลการค้า	12,915	10,375	-19.7

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

ตารางที่ 2 : รายการสินค้าส่งออกไปยังมาเลเซีย 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ
		ม.ค.-ธ.ค. 59	ม.ค.-ธ.ค. 60		
1	ยางพารา	78,514	100,609	28.1	32.2
2	เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ และ ส่วนประกอบ	29,621	38,423	29.7	12.3
3	ผลิตภัณฑ์ยาง	2,843	32,634	1,048.1	10.4
4	ไม้แปรรูป	21,947	23,815	8.5	7.6
5	รถยนต์สันดาปภายในแบบ ลูกสูบและส่วนประกอบ	6,818	11,328	66.2	3.6
	อื่นๆ	118,367	105,649	-10.7	33.8
	รวม	258,109	312,458	21.1	100.0

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

ตารางที่ 3 : รายการสินค้านำเข้าจากมาเลเซีย 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ
		ม.ค.-ธ.ค. 59	ม.ค.-ธ.ค. 60		
1	เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	25,457	31,256	22.8	12.4
2	แท็บเล็ต จานแม่เหล็ก สำหรับคอมพิวเตอร์	23,572	27,474	16.6	10.9
3	เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรม และส่วนประกอบ	20,571	26,990	31.2	10.7
4	สื่อบันทึกข้อมูล ภาพ เสียง	23,943	20,939	-12.5	8.3
5	ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์	23,057	19,396	-15.9	7.7
	อื่นๆ	126,598	126,117	-0.4	50.0
	รวม	243,198	252,171	3.7	100.0

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

ตารางที่ 4 : รายการสินค้าส่งออกไปยังลาว 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ
		ม.ค.-ธ.ค. 59	ม.ค.-ธ.ค. 60		
1	น้ำมันดีเซล	12,321	14,158	14.9	10.8
2	รถยนต์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบ	15,866	10,417	-34.3	7.9
3	สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	5,681	8,561	50.7	6.5
4	น้ำมันสำเร็จรูปอื่นๆ	2,546	6,619	160.0	5.0
5	สินค้าปศุสัตว์อื่น ๆ	5,553	4,298	-22.6	3.3
	อื่นๆ	94,474	87,210	-7.7	66.4
	รวม	136,440	131,262	-3.8	100.0

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

ตารางที่ 5 : รายการสินค้านำเข้าจากลาว 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ
		ม.ค.-ธ.ค. 59	ม.ค.-ธ.ค. 60		
1	เชื้อเพลิงอื่น ๆ (พลังงานไฟฟ้า)	35,654	39,218	10.0	51.7
2	ทองแดงและผลิตภัณฑ์	9,367	10,816	15.5	14.3
3	เครื่องรับ-ส่งสัญญาณและ อุปกรณ์ติดตั้ง (โทรศัพท์ วิทยุ โทรเลข โทรศัพท์ อุปกรณ์)	8,300	8,951	7.9	11.8
4	ผักและของปรุงแต่งจากผัก	2,775	3,641	31.2	4.8
5	เครื่องรับวิทยุโทรศัพท์ โทรเลข โทรศัพท์	3,047	3,573	17.3	4.7
	อื่นๆ	7,359	9,584	30.2	12.6
	รวม	66,502	75,784	14.0	100.0

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

ตารางที่ 6 : รายการสินค้าส่งออกไปยังเมียนมา 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ
		ม.ค.-ธ.ค. 59	ม.ค.-ธ.ค. 60		
1	เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	6,457	6,658	3.1	6.1
2	น้ำมันดีเซล	3,819	5,964	56.2	5.5
3	ผลิตภัณฑ์เหล็กและ เหล็กกล้า	3,406	4,959	45.6	4.6
4	ผ้าฝ้ายและด้าย	4,846	4,916	1.5	4.5
5	น้ำมันสำเร็จรูปอื่น ๆ	1,522	4,877	220.4	4.5
	อื่นๆ	89,217	81,592	-0.9	74.9
	รวม	109,267	108,966	-0.3	100.0

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

ตารางที่ 7 : รายการสินค้านำเข้าจากเมียนมา 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ
		ม.ค.-ธ.ค. 59	ม.ค.-ธ.ค. 60		
1	ก๊าซธรรมชาติ	69,286	63,571	-8.2	84.4
2	สัตว์น้ำ	2,312	3,345	44.7	4.4
3	โค กระบือ สุกร แพะ แกะ	1,834	2,072	13.0	2.7
4	พืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์	918	1,188	29.3	1.6
5	ผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จากสัตว์	974	1,022	5.0	1.4
	อื่นๆ	3,315	4,167	25.7	5.5
	รวม	78,638	75,365	-4.2	100.0

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

ตารางที่ 8 : รายการสินค้าส่งออกไปยังกัมพูชา 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับ ที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	คิดเป็น สัดส่วนร้อยละ
		ม.ค.-ธ.ค. 59	ม.ค.-ธ.ค. 60		
1	เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	8,497	10,172	19.7	10.0
2	รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ	5,392	6,207	15.1	6.1
3	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	4,476	5,539	23.7	5.4
4	เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ และส่วนประกอบ	5,036	4,714	-6.4	4.6
5	เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ อื่น ๆ	3,848	3,823	-0.7	3.8
	อื่นๆ	74,093	71,272	-3.8	70.1
	รวม	101,342	101,728	0.4	100.0

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

ตารางที่ 9 : รายการสินค้านำเข้าจากกัมพูชา 5 อันดับแรก

(หน่วย : ล้านบาท)

ลำดับที่	รายการสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)	คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ
		ม.ค.-ธ.ค. 59	ม.ค.-ธ.ค. 60		
1	ผักและของปรุงแต่งจากผัก	9,253	9,874	6.7	41.9
2	ลวดและสายเคเบิล ที่หุ้มฉนวน	3,625	3,463	-4.5	14.7
3	อะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์	1,784	2,904	62.8	12.3
4	เสื้อผ้าสำเร็จรูป	1,014	1,608	58.6	6.8
5	ทองแดงและผลิตภัณฑ์	361	873	141.7	3.7
	อื่นๆ	3,671	4,818	31.3	20.5
	รวม	19,708	23,541	19.4	100.0

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

ตารางที่ 10 : แสดงมูลค่าการค้าชายแดนจังหวัดภาคใต้-ประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2556-2560

จังหวัดภาคใต้	การค้าชายแดน	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ปี 56-60	อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ปี 59-60
		ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560		
ภาคใต้-มาเลเซีย								
สงขลา	มูลค่ารวม	493,566	501,173	480,054	492,713	554,332	3.1	12.5
	ส่งออก	282,731	270,859	246,733	253,825	306,516	2.6	20.8
	นำเข้า	210,835	230,314	233,321	238,888	247,816	4.2	3.7
	ดุลการค้า	71,896	40,545	13,413	14,937	58,699	48.5	293.0
ยะลา	มูลค่ารวม	4,508	3,534	2,642	2,780	4,172	2.1	50.1
	ส่งออก	4,339	3,356	2,536	2,675	4,053	2.5	51.5
	นำเข้า	170	177	106	105	118	-6.0	13.0
	ดุลการค้า	4,169	3,179	2,430	2,571	3,935	2.9	53.1
นราธิวาส	มูลค่ารวม	3,193	3,211	3,306	4,775	4,362	9.8	-8.6
	ส่งออก	1,007	1,174	1,180	1,443	1,150	4.8	-20.4
	นำเข้า	2,186	2,037	2,127	3,331	3,212	12.7	-3.6
	ดุลการค้า	-1,179	-863	-947	-1,888	-2,062	-22.9	-9.2
สตูล	มูลค่ารวม	243	230	313	1,005	1,425	73.4	41.8
	ส่งออก	84	95	149	166	540	76.8	226.2
	นำเข้า	159	135	164	839	885	105.7	5.4
	ดุลการค้า	-75	-40	-16	-674	-344	-1,016.7	48.9
ปัตตานี	มูลค่ารวม	0	1	3	35	262	*	645.3
	ส่งออก	0	0	0	0	122	*	*
	นำเข้า	0	0	3	35	140	*	297.3
	ดุลการค้า	0	0	-3	-35	-17	*	50.7
อื่นๆ	มูลค่ารวม	180	75	0	0	77	*	*
	ส่งออก	179	75	0	0	76	*	*
	นำเข้า	1	0	0	0	0	*	*
	ดุลการค้า	178	75	0	0	76	*	*
ภาคใต้-มาเลเซีย	มูลค่ารวม	501,690	508,223	486,318	501,307	564,629	3.2	12.6
	ส่งออก	288,339	275,560	250,598	258,109	312,458	2.6	21.1
	นำเข้า	213,351	232,663	235,720	243,198	252,171	4.3	3.7
	ดุลการค้า	74,989	42,896	14,877	14,911	60,286	49.1	304.3
ระนอง (รวมภาคใต้-เมียนมา)	มูลค่ารวม	21,955	20,246	18,532	19,526	25,800	5.3	32.1
	ส่งออก	20,618	18,495	16,935	15,398	20,325	1.0	32.0
	นำเข้า	1,336	1,750	1,597	4,128	5,475	53.3	32.6
	ดุลการค้า	19,282	16,745	15,338	11,270	14,850	-4.1	31.8
รวมภาคใต้	มูลค่ารวม	523,645	528,469	504,850	520,834	590,429	3.2	13.4
	ส่งออก	308,958	294,055	267,532	273,507	332,783	2.5	21.7
	นำเข้า	214,687	234,414	237,318	247,327	257,646	4.7	4.2
	ดุลการค้า	94,270	59,641	30,215	26,181	75,136	21.9	187.0

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.
(หมายเหตุ : * ข้อมูลไม่เพียงพอ)

ตารางที่ 11 : แสดงมูลค่าการค้าชายแดนจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ-ประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2559-2560

จังหวัดชายแดน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	การค้า ชายแดน	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการ เติบโต (ร้อยละ) ปี 56-60	อัตราการ เติบโต (ร้อยละ) ปี 59-60
		ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ-สปป.ลาว								
หนองคาย	มูลค่ารวม	57,243	60,128	61,621	64,047	60,081	1.3	-6.2
	ส่งออก	56,045	58,631	57,258	56,575	53,333	-1.2	-5.7
	นำเข้า	1,199	1,497	4,363	7,471	6,748	69.5	-9.7
	ดุลการค้า	54,846	57,134	52,895	49,104	46,585	-3.9	-5.1
อุบลราชธานี	มูลค่ารวม	14,460	16,831	16,993	17,522	17,376	4.9	-0.8
	ส่งออก	12,890	15,202	13,934	13,203	12,184	-0.8	-7.7
	นำเข้า	1,570	1,629	3,059	4,319	5,192	38.2	20.2
	ดุลการค้า	11,320	13,573	10,875	8,884	6,993	-9.9	-21.3
มุกดาหาร	มูลค่ารวม	30,444	39,326	53,942	62,075	63,555	21.0	2.4
	ส่งออก	11,979	16,771	25,628	30,011	29,247	26.8	-2.5
	นำเข้า	18,465	22,554	28,315	32,064	34,308	17.0	7.0
	ดุลการค้า	- 6,486	- 5,783	- 2,687	- 2,053	- 5,062	-14.6	-146.6
เลย	มูลค่ารวม	9,925	8,940	6,415	5,666	6,082	-4.8	7.3
	ส่งออก	9,111	8,491	5,138	4,352	4,957	-11.9	13.9
	นำเข้า	814	449	1,277	1,313	1,125	32.0	-14.4
	ดุลการค้า	8,297	8,041	3,861	3,039	3,832	-12.6	26.1
นครพนม	มูลค่ารวม	2,901	4,426	7,998	12,398	15,057	52.4	21.4
	ส่งออก	2,414	4,206	4,871	8,424	7,969	39.4	-5.4
	นำเข้า	487	220	3,127	3,974	7,088	343.5	78.3
	ดุลการค้า	1,927	3,986	1,745	4,450	881	31.4	-80.2
บึงกาฬ	มูลค่ารวม	1,473	1,989	2,405	2,414	3,463	25.0	43.5
	ส่งออก	1,065	1,384	1,779	1,965	3,092	31.6	57.4
	นำเข้า	408	606	626	449	371	1.5	-17.4
	ดุลการค้า	657	778	1,154	1,516	2,721	44.4	79.5
รวมภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ - สปป.ลาว	มูลค่ารวม	116,445	131,640	149,375	164,122	165,615	9.3	0.9
	ส่งออก	93,503	104,685	108,609	114,531	110,783	4.5	-3.3
	นำเข้า	22,942	26,955	40,766	49,591	54,832	25.2	10.6
	ดุลการค้า	70,561	77,730	67,843	64,940	55,951	-5.2	-13.8

จังหวัดชายแดน ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	การค้า ชายแดน	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการ เติบโต (ร้อยละ) ปี 56-60	อัตราการ เติบโต (ร้อยละ) ปี 59-60
		ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ-กัมพูชา								
สุรินทร์	มูลค่ารวม	1,997	2,712	2,848	3,734	3,012	13.1	-19.3
	ส่งออก	1,852	2,442	1,968	2,379	873	-7.5	-63.3
	นำเข้า	145	270	879	1,355	2,139	106.0	57.8
	ดุลการค้า	1,707	2,173	1,089	1,023	-1,265	-63.1	-223.6
อุบลราชธานี	มูลค่ารวม	425	471	339	922	9	13.9	-99.0
	ส่งออก	425	471	339	921	9	13.9	-99.0
	นำเข้า	0	0	0	0	0	*	*
	ดุลการค้า	425	471	339	921	9	13.9	-99.0
ศรีสะเกษ	มูลค่ารวม	0	0	0	114	819	*	*
	ส่งออก	0	0	0	0	464	*	*
	นำเข้า	0	0	0	114	355	*	*
	ดุลการค้า	0	0	0	-114	110	*	*
ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ - กัมพูชา	มูลค่ารวม	2,422	3,183	3,187	4,770	3,840	15.4	-19.5
	ส่งออก	2,277	2,913	2,307	3,300	1,346	-2.3	-59.2
	นำเข้า	145	270	879	1,470	2,493	112.2	69.6
	ดุลการค้า	2,132	2,644	1,428	1,830	-1,147	42.2	-162.7
รวมตะวันออก เฉียงเหนือ	มูลค่ารวม	118,867	134,822	152,561	168,892	169,454	9.4	0.3
	ส่งออก	95,780	107,598	110,916	117,831	112,129	4.2	-4.8
	นำเข้า	23,087	27,224	41,645	51,061	57,325	26.4	12.3
	ดุลการค้า	72,693	80,374	69,270	66,770	54,804	-6.2	-17.9

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.
(หมายเหตุ : * ข้อมูลไม่เพียงพอ)

ตารางที่ 12 : แสดงมูลค่าการค้าชายแดนจังหวัดภาคเหนือ ปี 2559 - 2560

ภาคเหนือ	การค้าชายแดน	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ปี 56-60	อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ปี 59-60
		ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560		
ภาคเหนือ-เมียนมา								
ตาก	มูลค่ารวม	46,410	63,584	72,215	84,540	79,517	15.4	-5.9
	ส่งออก	43,668	59,839	68,956	80,553	74,578	15.4	-7.4
	นำเข้า	2,742	3,745	3,259	3,988	4,939	17.5	23.9
	ดุลการค้า	40,925	56,094	65,697	76,565	69,639	15.4	-9.0
เชียงราย	มูลค่ารวม	13,441	14,247	12,959	12,152	12,896	-0.8	6.1
	ส่งออก	13,235	13,715	12,814	11,977	12,724	-0.8	6.2
	นำเข้า	206	532	145	175	172	26.2	-1.3
	ดุลการค้า	13,029	13,183	12,668	11,803	12,552	-0.8	6.3
แม่ฮ่องสอน	มูลค่ารวม	318	939	1,563	1,218	1,184	59.2	-2.8
	ส่งออก	143	429	856	541	638	70.3	17.9
	นำเข้า	175	511	707	677	546	51.5	-19.4
	ดุลการค้า	-33	-82	149	-135	93	57.0	168.5
เชียงใหม่	มูลค่ารวม	0	0	0	0	0	*	*
	ส่งออก	0	0	0	0	0	*	*
	นำเข้า	0	0	0	0	0	*	*
	ดุลการค้า	0	0	0	0	0	*	*
อื่นๆ (ไทย-เมียนมา)	มูลค่ารวม	1	0	0	0	0	*	*
	ส่งออก	0	0	0	0	0	*	*
	นำเข้า	1	0	0	0	0	*	*
	ดุลการค้า	-1	0	0	0	0	*	*
รวมภาคเหนือ - เมียนมา	มูลค่ารวม	60,169	78,771	86,737	97,910	93,598	12.4	-4.4
	ส่งออก	57,045	73,983	82,626	93,071	87,940	12.1	-5.5
	นำเข้า	3,124	4,787	4,111	4,839	5,657	18.4	16.9
	ดุลการค้า	53,921	69,196	78,515	88,232	82,283	11.9	-6.7

ภาคเหนือ	การค้าชายแดน	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ปี 56-60	อัตราการเติบโต (ร้อยละ) ปี 59-60
		ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560		
ภาคเหนือ-สปป.ลาว								
เชียงราย	มูลค่ารวม	11,301	13,059	17,238	17,927	15,805	9.9	-11.8
	ส่งออก	10,840	12,948	17,092	17,838	15,440	10.6	-13.4
	นำเข้า	461	111	145	89	365	56.3	308.5
	ดุลการค้า	10,379	12,837	16,947	17,749	15,076	11.3	-15.1
น่าน	มูลค่ารวม	4,185	6,606	4,373	20,894	25,626	106.1	22.7
	ส่งออก	4,318	6,686	7,371	4,072	5,039	11.0	23.8
	นำเข้า	133	80	2,997	16,822	20,587	1,022.5	22.4
	ดุลการค้า	4,185	6,606	4,373	-12,750	-15,547	-97.4	-21.9
รวมภาคเหนือ - สปป.ลาว	มูลค่ารวม	15,751	19,825	27,606	38,821	41,431	28.1	6.7
	ส่งออก	15,158	19,634	24,463	21,910	20,480	9.3	-6.5
	นำเข้า	594	191	3,143	16,911	20,952	485.2	23.9
	ดุลการค้า	14,564	19,443	21,320	4,998	-472	19.0	-109.4
รวมภาคเหนือ	มูลค่ารวม	75,921	98,596	114,343	136,731	135,029	16.0	-1.2
	ส่งออก	72,203	93,618	107,089	114,981	108,420	11.4	-5.7
	นำเข้า	3,718	4,978	7,254	21,750	26,609	75.4	22.3
	ดุลการค้า	68,485	88,639	99,835	93,231	81,811	5.8	-12.2

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.
(หมายเหตุ : * ข้อมูลไม่เพียงพอ)

ตารางที่ 13 : แสดงมูลค่าการค้าจังหวัดชายแดนภาคตะวันออก ปี 2556 - 2560

จังหวัด ชายแดนภาค ตะวันออก	การค้า ชายแดน	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการ เติบโต (ร้อยละ) ปี 56-60	อัตราการ เติบโต (ร้อยละ) ปี 59-60
		ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560		
สระแก้ว	มูลค่ารวม	59,652	74,772	77,173	66,670	75,151	6.9	12.7
	ส่งออก	51,626	59,509	61,061	53,897	59,600	4.2	10.6
	นำเข้า	8,026	15,263	16,112	12,773	15,551	24.2	21.8
	ดุลการค้า	43,600	44,246	44,950	41,125	44,049	0.4	7.1
ตราด	มูลค่ารวม	26,814	29,639	31,819	33,714	33,441	5.8	-0.8
	ส่งออก	25,420	27,558	29,073	29,739	29,176	3.6	-1.9
	นำเข้า	1,394	2,081	2,746	3,975	4,266	33.3	7.3
	ดุลการค้า	24,026	25,477	26,327	25,764	24,910	1.0	-3.3
จันทบุรี	มูลค่ารวม	5,672	7,419	12,899	15,896	12,836	27.2	-19.3
	ส่งออก	5,101	6,799	12,250	14,406	11,606	27.9	-19.4
	นำเข้า	571	620	649	1,491	1,230	31.4	-17.5
	ดุลการค้า	4,530	6,179	11,602	12,915	10,375	29.0	-19.7
รวมการค้า ชายแดนภาค ตะวันออก	มูลค่ารวม	92,137	111,830	121,892	116,281	121,429	7.5	4.4
	ส่งออก	82,147	93,866	102,385	98,042	100,381	5.4	2.4
	นำเข้า	9,991	17,964	19,507	18,238	21,047	24.3	15.4
	ดุลการค้า	72,156	75,902	82,878	79,804	79,334	2.5	-0.6

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

ตารางที่ 14 : แสดงมูลค่าการค้าชายแดนจังหวัดภาคตะวันตก ปี 2556 - 2560

จังหวัดชายแดน ภาคตะวันตก	การค้า ชายแดน	มูลค่า (ล้านบาท)					อัตราการ เติบโต (ร้อยละ) ปี 56-60	อัตราการ เติบโต (ร้อยละ) ปี 59-60
		ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปี 2560		
กาญจนบุรี	มูลค่ารวม	114,647	116,567	112,532	70,270	64,448	-11.9	-8.3
	ส่งออก	1,658	1,431	1,123	694	504	-25.2	-27.5
	นำเข้า	112,989	115,136	111,409	69,576	63,944	-11.7	-8.1
	ดุลการค้า	-111,331	-113,704	-110,285	-68,882	-63,441	11.6	7.9
ประจวบคีรีขันธ์	มูลค่ารวม	188	125	123	201	486	42.5	142.0
	ส่งออก	125	96	95	106	197	18.3	86.2
	นำเข้า	63	29	28	95	288	95.7	204.4
	ดุลการค้า	62	67	66	11	-91	-245.5	-905.3
รวมภาคตะวันตก	มูลค่ารวม	114,836	116,693	112,655	70,471	64,933	-11.8	-7.9
	ส่งออก	1,783	1,528	1,218	800	701	-20.3	-12.4
	นำเข้า	113,052	115,165	111,437	69,671	64,232	-11.7	-7.8
	ดุลการค้า	-111,269	-113,637	-110,219	-68,870	- 63,531	11.5	7.8

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.

ภา ค ฝ น ว ก ข.

ตารางมูลค่าการค้าผ่านแดน

ตารางที่ 1 : เปรียบเทียบสัดส่วนมูลค่าการค้าชายแดนต่อการค้าผ่านแดนปี 2560

มูลค่า	สัดส่วน (เท่า)
มูลค่าการค้าชายแดนต่อการค้าผ่านแดน	4.5
มูลค่าการส่งออกชายแดนต่อการส่งออกผ่านแดน	5.0
มูลค่าการนำเข้าชายแดนต่อการนำเข้าผ่านแดน	4.0

ที่มา : สำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 2 : การค้าผ่านแดนผ่านด่านสำคัญ

ประเทศเพื่อนบ้าน	ด่าน	มูลค่า (ล้านบาท)	ม.ค.-ธ.ค. 59	ม.ค.-ธ.ค. 60	อัตราการเติบโต (ร้อยละ)
สิงคโปร์	สะเดา	มูลค่ารวม	40,916	39,343	-3.8
		ส่งออก	23,882	25,772	7.9
		นำเข้า	17,035	13,570	-20.3
	ปาดังเบซาร์	มูลค่ารวม	25,637	31,715	23.7
		ส่งออก	3,306	4,657	40.9
		นำเข้า	22,332	27,058	21.2
	มุกดาหาร	มูลค่ารวม	25,657	64,214	150.3
		ส่งออก	8,013	23,593	194.4
		นำเข้า	17,645	40,621	130.2
จีนตอนใต้	เชียงของ	มูลค่ารวม	11,688	15,277	30.7
		ส่งออก	5,875	8,971	52.7
		นำเข้า	5,813	6,306	8.5
	นครพนม	มูลค่ารวม	46,648	61,574	32.0
		ส่งออก	29,425	46,650	58.5
		นำเข้า	17,222	14,923	-13.3
	มุกดาหาร	มูลค่ารวม	5,959	16,063	169.5
		ส่งออก	4,529	13,968	208.4
		นำเข้า	1,430	2,095	46.5
เวียดนาม	มุกดาหาร	มูลค่ารวม	5,959	16,063	169.5
		ส่งออก	4,529	13,968	208.4
		นำเข้า	1,430	2,095	46.5
	นครพนม	มูลค่ารวม	46,648	61,574	32.0
		ส่งออก	29,425	46,650	58.5
		นำเข้า	17,222	14,923	-13.3
	เชียงของ	มูลค่ารวม	11,688	15,277	30.7
		ส่งออก	5,875	8,971	52.7
		นำเข้า	5,813	6,306	8.5

ที่มา : ประมวลจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ โดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่ สศช.